

Inhoudstafel

Voornaamste macro-economische indicatoren in het eurogebied en in de andere belangrijkste economieën	5
Bbp en belangrijkste bestedingscategorieën, naar volume	7
Deflatoren van het bbp en van de belangrijkste bestedingscategorieën	9
Bbp en belangrijkste bestedingscategorieën, tegen lopende prijzen	10
Toegevoegde waarde van de verschillende bedrijfstakken, naar volume	12
Arbeidsmarkt	13
Werkgelegenheidsgraad	14
Werkloosheidsgraad	15
Inactiviteitsgraad	16
Werkgelegenheidsgraad: uitsplitsing per gewest	17
Werkloosheidsgraad: uitsplitsing per gewest	18
Inactiviteitsgraad: uitsplitsing per gewest	19
Geharmoniseerde consumptieprijsindex	20
Synthetische rekeningen van de particulieren, tegen lopende prijzen	21
Synthetische rekeningen van de ondernemingen, tegen lopende prijzen	22
Synthetische rekeningen van het buitenland, tegen lopende prijzen	23
Ontvangsten, uitgaven en financieringssaldo van de overheid	24
Financieringssaldo per deelsector van de overheid	25
Geconsolideerde brutoschuld van de overheid	26
Determinanten van de verandering van de geconsolideerde brutoschuld van de overheid	27
Lopende rekening en kapitaalrekening volgens de betalingsbalans	28
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de particulieren	29
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de niet-financiële ondernemingen	30
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de monetaire financiële instellingen	31
Vorming van financiële activa door en nieuwe financiële verplichtingen van de niet-monetaire financiële instellingen	32
Overzicht van de aan het toezicht van de nationale bank van België onderworpen instellingen	33
Structuur van de balans van de kredietinstellingen naar belgisch recht per product	34
Basiscomponenten van de resultatenrekening van de kredietinstellingen naar belgisch recht	35
Belangrijkste componenten van de balans van de verzekeringsondernemingen	36
Resultatenrekening van de verzekeringsondernemingen	37
Netto-uitgiften van effecten ¹ door de financiële instellingen, de niet-financiële ondernemingen en de overheid	38
Rentetarieven	39

TABEL 1 VOORNAAMSTE MACRO-ECONOMISCHE INDICATOREN IN HET EUROGEBIED EN IN DE ANDERE BELANGRIJKSTE ECONOMIEËN (1/2)
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	Bbp ¹			Werkloosheidsgraad ²			Inflatie		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Eurogebied	2,0	2,4	1,9	10,0	9,1	8,2	0,2	1,5	1,8
Duitsland	2,2	2,2	1,5	4,1	3,8	3,4	0,4	1,7	1,9
Frankrijk	1,2	2,2	1,5	10,1	9,4	9,1	0,3	1,2	2,1
Italië	1,1	1,6	1,0	11,7	11,2	10,4	-0,1	1,3	1,3
Spanje	3,2	3,0	2,5	19,6	17,2	15,3	-0,3	2,0	1,8
Nederland	2,2	2,9	2,5	6,0	4,9	3,8	0,1	1,3	1,6
België	1,5	1,7	1,4	7,9	7,1	6,0	1,8	2,2	2,3
Oostenrijk	2,0	2,6	2,7	6,0	5,5	4,9	1,0	2,2	2,1
Griekenland	-0,2	1,5	2,1	23,6	21,5	19,8	0,0	1,1	0,9
Finland	2,5	2,8	2,7	8,8	8,6	7,6	0,4	0,8	1,2
Portugal	1,9	2,8	2,1	11,2	9,0	7,0	0,6	1,6	1,4
Ierland	5,0	7,2	7,5	8,4	6,7	5,7	-0,2	0,3	0,7
Slowakije	3,1	3,2	4,3	9,7	8,1	6,6	-0,5	1,4	2,6
Luxemburg	2,4	1,5	3,6	6,3	5,6	5,5	0,0	2,1	2,0
Slovenië	3,1	4,9	4,2	8,0	6,6	5,3	-0,2	1,6	2,0
Cyprus	4,8	4,2	3,8	13,0	11,1	8,2	-1,2	0,7	0,8
Estland	3,5	4,9	3,5	6,8	5,8	5,7	0,8	3,7	3,5
Malta	5,7	6,6	5,4	4,7	4,0	3,8	0,9	1,3	1,9
Letland	2,1	4,6	4,9	9,6	8,7	7,4	0,1	2,9	2,6
Litouwen	2,4	4,1	3,2	7,9	7,1	6,3	0,7	3,7	2,6
Verenigd Koninkrijk	1,8	1,8	1,4	4,9	4,4	4,1	0,7	2,7	2,5
Verenigde Staten	1,6	2,2	2,9	4,9	4,4	3,8	1,3	2,1	2,4
Japan	1,0	1,9	0,9	3,1	2,9	2,9	-0,1	0,5	1,2
China	6,7	6,9	6,6	4,0	3,9	4,0	2,0	1,6	2,2

Bronnen: ECB, Eurostat, IMF, NBB.

1 Voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume.

2 Verhouding tussen het aantal werklozen en de beroepsbevolking, in %.

TABEL 2 VOORNAAMSTE MACRO-ECONOMISCHE INDICATOREN IN HET EUROGEBIED EN IN DE ANDERE BELANGRIJKSTE ECONOMIEËN (2/2)
(in % Bbp)

	Saldo op de lopende rekening			Financieringssaldo van de overheid			Overheidsschuld		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Eurogebied	3,5	4,0	3,8	-1,6	-1,0	-0,6	91,2	88,9	86,9
Duitsland	8,7	8,2	7,8	0,9	1,0	1,6	67,9	63,9	60,1
Frankrijk	-0,8	-0,6	-0,6	-3,5	-2,7	-2,6	98,2	98,5	98,7
Italië	2,5	2,7	2,6	-2,5	-2,4	-1,9	131,4	131,2	131,1
Spanje	2,2	1,9	1,2	-4,5	-3,1	-2,7	99,0	98,1	96,9
Nederland	8,1	10,5	10,1	0,0	1,2	1,1	61,9	57,0	53,2
België	-0,4	0,9	-0,1	-2,4	-0,9	-0,7	106,1	103,4	102,0
Oostenrijk	2,6	2,1	2,0	-1,6	-0,8	-0,3	83,0	78,3	74,5
Griekenland	-0,6	-1,0	-0,2	0,5	0,8	0,6	178,5	176,1	182,5
Finland	-0,6	0,6	0,7	-1,7	-0,7	-0,8	63,0	61,3	59,8
Portugal	0,1	0,2	0,0	-2,0	-3,0	-0,7	129,2	124,8	121,5
Ierland	-4,2	8,5	11,7	-0,5	-0,2	-0,1	73,4	68,4	63,9
Slowakije	-1,2	-0,2	0,0	-2,2	-0,8	-0,6	51,8	50,9	48,8
Luxemburg	2,0	4,4	4,2	1,6	1,4	1,3	20,7	23,0	21,4
Slovenië	5,4	7,1	7,5	-1,9	0,1	0,5	78,7	74,1	70,2
Cyprus	-5,1	-8,4	-8,2	0,3	1,8	2,8	105,5	96,1	105,0
Estland	1,8	3,3	3,5	-0,3	-0,4	0,5	9,2	8,7	8,0
Malta	7,0	13,8	12,3	0,9	3,5	1,3	56,3	50,9	47,9
Letland	1,4	0,7	0,0	0,1	-0,6	-0,8	40,3	40,0	37,1
Litouwen	-0,7	0,9	-0,8	0,3	0,5	0,6	39,9	39,4	34,8
Verenigd Koninkrijk	-5,2	-3,8	-3,5	-2,9	-1,8	-2,0	87,9	87,5	87,4
Verenigde Staten	-2,3	-2,3	-2,5	-3,9	-3,8	-4,7	106,8	105,2	106,1
Japan	3,9	4,0	3,6	-3,7	-4,3	-3,7	235,6	237,6	238,2
China	1,8	1,4	0,7	-3,7	-3,9	-4,1	44,2	47,0	50,1

Bronnen: EC, IMF, NBB.

TABEL 3 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, NAAR VOLUME
(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	0,5	2,7	0,3	0,6	0,7	0,6	0,9	1,7	1,1	0,8
Consumptieve bestedingen van de overheid	1,1	1,0	1,2	1,4	0,3	0,6	0,6	-0,2	0,6	0,8
Bruto-investeringen in vaste activa.	-6,7	-0,8	4,2	0,2	-1,5	5,8	2,7	3,8	1,8	1,7
Woningen.	-10,4	1,8	-2,5	-0,1	-3,9	5,7	1,0	3,7	0,0	0,4
Ondernemingen.	-7,5	-2,1	6,5	0,0	-0,2	6,5	3,6	4,7	2,3	1,7
Overheid	11,0	0,7	6,0	2,2	-4,3	1,4	0,7	-2,0	2,1	4,9
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ^{1 2}	-1,1	1,5	1,4	0,7	0,1	1,8	1,2	1,7	1,1	1,0
Voorraadverandering en saldo aan- en verkopen van koststbaarheden ¹	-0,8	0,6	0,7	-0,6	-0,4	0,3	0,3	0,3	0,0	-0,3
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹	-0,4	0,7	-0,3	0,2	0,5	-0,8	0,1	-0,5	0,6	0,7
Uitvoer van goederen en diensten.	-9,4	10,3	6,7	0,3	0,9	5,2	3,5	7,6	5,0	3,5
Invoer van goederen en diensten	-9,0	9,6	7,3	0,1	0,3	6,2	3,4	8,5	4,3	2,8
Bbp.	-2,3	2,7	1,8	0,2	0,2	1,3	1,7	1,5	1,7	1,4
Handelsoverschot (+) of -tekort (-) als gevolg van de ruilvoetverandering ³	2,0	-1,1	-0,9	-0,1	0,2	0,2	0,7	0,5	-0,8	-1,4
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland ³	-2,2	3,1	-2,1	1,4	-0,8	-0,9	-1,2	0,6	1,1	-0,2
Bni	-2,4	4,7	-1,3	1,6	-0,4	0,5	1,1	2,6	2,0	-0,1
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen</i> ⁴	-1,9	2,1	2,2	0,0	-0,3	2,0	1,6	2,1	1,1	0,7
<i>Finale bestedingen</i> ⁵	-5,2	5,5	4,2	0,2	0,3	3,5	2,5	4,6	2,9	2,0
<i>Overheidsbestedingen</i> ⁶	2,0	0,9	1,7	1,5	-0,1	0,6	0,6	-0,4	0,7	1,2

Bronnen: INR, NBB.

- 1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.
- 2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid, bruto-investeringen in vaste activa en saldo aan- en verkopen kostbaarheden.
- 3 Bijdrage tot de verandering van het bni.
- 4 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.
- 5 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.
- 6 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 4 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, NAAR VOLUME

(voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2016				2017				2018			
	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Consumptieve bestedingen van de particulieren	2,0	1,6	1,7	1,7	1,3	1,5	1,0	0,6	1,0	0,6	0,6	0,9
Consumptieve bestedingen van de overheid	-0,1	-0,9	-0,2	0,4	0,0	0,9	0,9	0,5	1,0	1,0	0,9	0,3
Bruto-investeringen in vaste activa.	-5,7	6,3	11,8	3,7	3,9	4,1	-3,8	3,3	1,9	1,0	1,0	2,9
Woningen.	0,8	5,7	6,1	2,5	2,9	-0,4	-0,8	-1,5	-1,1	0,1	0,5	2,3
Ondernemingen	-8,1	7,7	16,1	4,7	5,0	6,0	-5,6	4,7	2,5	0,8	0,9	2,4
Overheid	-2,0	-1,3	-4,1	-0,7	-1,4	1,2	3,5	5,2	4,7	4,0	3,1	7,6
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen^{1,2} ..</i>	<i>-0,4</i>	<i>2,0</i>	<i>3,5</i>	<i>1,8</i>	<i>1,6</i>	<i>1,9</i>	<i>-0,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>0,8</i>	<i>0,8</i>	<i>1,2</i>
<i>Voorraadverandering en saldo aan- en verkopen van kostbaarheden¹ .....</i>	<i>0,0</i>	<i>0,6</i>	<i>0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>	<i>-0,5</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,6</i>
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹ ..	1,8	-1,1	-2,4	-0,6	-0,1	0,1	1,8	0,7	0,5	0,7	1,0	0,6
Uitvoer van goederen en diensten.	3,3	8,3	9,8	9,1	10,3	4,0	2,8	3,0	2,5	3,4	5,2	3,0
Invoer van goederen en diensten	1,1	9,9	13,1	10,0	10,7	4,0	0,7	2,3	2,0	2,6	4,1	2,4
Bbp	1,4	1,6	1,6	1,4	1,9	1,5	1,5	1,9	1,5	1,4	1,6	1,2
<i>p.m. Bbp, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande kwartaal .....</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,2</i>	<i>0,3</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen³ ..</i>	<i>-0,4</i>	<i>2,7</i>	<i>4,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>1,5</i>	<i>-0,3</i>	<i>1,2</i>	<i>1,0</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>
<i>Finale bestedingen⁴ .....</i>	<i>1,2</i>	<i>5,2</i>	<i>6,6</i>	<i>5,2</i>	<i>5,7</i>	<i>2,7</i>	<i>1,1</i>	<i>2,1</i>	<i>1,7</i>	<i>2,0</i>	<i>2,7</i>	<i>1,8</i>
<i>Overheidsbestedingen⁵ .....</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,9</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,3</i>	<i>-0,2</i>	<i>0,9</i>	<i>1,1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,3</i>	<i>1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,0</i>

Bronnen: INR, NBB.

1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid, bruto-investeringen in vaste activa en saldo aan- en verkopen kostbaarheden.

3 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

4 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

5 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 5 DEFLOATOREN VAN HET BBP EN VAN DE BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	-0,4	1,7	3,0	2,0	0,8	0,5	0,7	1,7	1,8	1,8
Consumptieve bestedingen van de overheid	3,8	1,7	3,5	2,9	1,9	0,8	0,2	1,6	2,3	2,0
Bruto-investeringen in vaste activa.	-0,6	2,0	3,1	2,2	0,7	0,2	0,3	0,5	2,3	2,0
Woningen.	1,2	1,6	1,5	3,1	1,6	0,4	0,4	0,5	2,7	2,4
Ondernemingen.	-1,2	2,0	3,5	2,0	0,4	0,2	0,3	0,6	2,0	1,8
Overheid	-1,3	2,5	4,3	1,7	0,2	-0,1	0,3	0,5	2,8	2,8
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ¹	0,6	1,8	3,2	2,3	1,1	0,5	0,5	1,4	2,0	1,9
Ruilvoet.	3,1	-1,6	-1,2	-0,1	0,2	0,2	0,9	0,6	-0,9	-1,5
Uitvoer van goederen en diensten.	-5,4	4,6	3,9	2,7	-0,3	-1,9	-3,0	-1,7	2,2	1,6
Invoer van goederen en diensten	-8,3	6,3	5,1	2,8	-0,6	-2,1	-3,8	-2,3	3,1	3,2
Bbp	0,8	1,9	2,0	2,0	1,0	0,7	1,0	1,8	1,7	1,2
Bni	-1,3	3,0	3,0	2,1	0,9	0,6	0,3	1,3	2,4	2,5
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen</i> ²	-1,3	3,0	3,0	2,1	0,9	0,6	0,3	1,3	2,4	2,5
<i>Finale bestedingen</i> ³	-3,1	3,7	3,4	2,4	0,3	-0,6	-1,2	-0,1	2,3	2,1
<i>Overheidsbestedingen</i> ⁴	3,3	1,7	3,6	2,8	1,7	0,7	0,2	1,5	2,3	2,0

Bronnen: INR, NBB.

1 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid, bruto-investeringen in vaste activa en saldo aan- en verkopen kostbaarheden.

2 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

3 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

4 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 6

BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	0,1	4,5	3,4	2,6	1,6	1,2	1,6	3,5	3,0	2,6
Consumptieve bestedingen van de overheid	4,9	2,6	4,8	4,3	2,2	1,3	0,7	1,4	2,8	2,8
Bruto-investeringen in vaste activa.	-7,2	1,1	7,5	2,4	-0,8	6,0	3,1	4,4	4,1	3,8
Woningen	-9,3	3,5	-1,1	2,9	-2,3	6,1	1,4	4,3	2,7	2,8
Ondernemingen	-8,6	-0,1	10,3	2,0	0,2	6,7	3,9	5,3	4,4	3,5
Overheid	9,6	3,2	10,5	4,0	-4,1	1,3	1,0	-1,5	4,9	7,8
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ^{1 2}	-0,6	3,2	4,5	2,9	1,2	2,2	1,7	3,1	3,1	2,9
Voorraadwijziging ¹	-2,6	1,8	0,6	-0,8	-0,6	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4
Netto-uitvoer van goederen en diensten ¹	1,7	-0,4	-1,3	0,1	0,6	-0,6	0,8	-0,1	-0,1	-0,6
Uitvoer van goederen en diensten	-14,3	15,5	10,9	3,1	0,5	3,1	0,4	5,8	7,2	5,2
Invoer van goederen en diensten	-16,5	16,6	12,8	2,9	-0,2	3,9	-0,6	6,0	7,5	6,0
Bbp	-1,5	4,7	3,8	2,2	1,2	2,0	2,7	3,3	3,4	2,6
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland ³	-2,2	3,2	-2,1	1,5	-0,8	-0,9	-1,2	0,6	1,1	-0,1
Bni	-3,6	7,8	1,7	3,7	0,5	1,0	1,5	4,0	4,5	2,5
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen</i> ⁴	-3,2	5,2	5,2	2,1	0,6	2,6	1,9	3,4	3,6	3,3
<i>Finale bestedingen</i> ⁵	-8,1	9,4	7,7	2,5	0,6	2,8	1,2	4,5	5,2	4,2
<i>Overheidsbestedingen</i> ⁶	5,3	2,7	5,3	4,3	1,6	1,3	0,7	1,1	3,0	3,2

Bronnen: INR, NBB.

1 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

2 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid, bruto-investeringen in vaste activa en saldo aan- en verkopen kostbaarheden.

3 Bijdrage tot de verandering van het bni.

4 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

5 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

6 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 7 BBP EN BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Consumptieve bestedingen van de particulieren	181 546	189 693	196 069	201 182	204 385	206 748	210 022	217 405	223 858	229 709
Consumptieve bestedingen van de overheid	83 782	85 999	90 128	94 011	96 087	97 348	98 051	99 376	102 201	105 046
Bruto-investeringen in vaste activa.	78 780	79 661	85 609	87 672	86 944	92 161	94 980	99 132	103 156	107 029
Woningen	19 186	19 852	19 630	20 205	19 732	20 927	21 210	22 121	22 727	23 369
Ondernemingen	51 463	51 415	56 705	57 823	57 962	61 868	64 311	67 699	70 657	73 123
Overheid	8 131	8 394	9 275	9 644	9 250	9 367	9 459	9 313	9 771	10 537
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ¹	<i>344 200</i>	<i>355 454</i>	<i>371 913</i>	<i>382 929</i>	<i>387 514</i>	<i>396 295</i>	<i>403 077</i>	<i>415 928</i>	<i>429 233</i>	<i>441 784</i>
Voorraadverandering en saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	-3 219	3 188	5 339	2 246	52	1 292	2 094	3 106	4 724	6 398
Netto-uitvoer van goederen en diensten	7 892	6 560	1 962	2 390	4 873	2 537	5 864	5 640	5 114	2 349
Uitvoer van goederen en diensten	241 739	279 114	309 486	318 935	320 661	330 737	332 094	351 287	376 628	396 268
Invoer van goederen en diensten	233 847	272 554	307 524	316 546	315 788	328 200	326 230	345 647	371 514	393 919
Bbp	348 781	365 101	379 106	387 500	392 340	400 087	411 010	424 660	439 052	450 531
Saldo van de primaire inkomens ontvangen van het buitenland	430	11 508	3 823	9 482	6 468	2 761	-2 234	423	5 297	4 726
Bni	349 211	376 608	382 929	396 983	398 808	402 848	408 777	425 083	444 349	455 257
<i>p.m. Totale binnenlandse bestedingen</i> ²	<i>340 889</i>	<i>358 541</i>	<i>377 145</i>	<i>385 110</i>	<i>387 467</i>	<i>397 550</i>	<i>405 147</i>	<i>419 020</i>	<i>433 938</i>	<i>448 181</i>
<i>Finale bestedingen</i> ³	<i>582 628</i>	<i>637 654</i>	<i>686 630</i>	<i>704 046</i>	<i>708 128</i>	<i>728 286</i>	<i>737 240</i>	<i>770 307</i>	<i>810 566</i>	<i>844 449</i>
<i>Overheidsbestedingen</i> ⁴	<i>91 912</i>	<i>94 393</i>	<i>99 402</i>	<i>103 654</i>	<i>105 337</i>	<i>106 715</i>	<i>107 510</i>	<i>108 689</i>	<i>111 972</i>	<i>115 583</i>

Bronnen: INR, NBB.

1 Consumptieve bestedingen van de particulieren en van de overheid, bruto-investeringen in vaste activa en saldo aan- en verkopen kostbaarheden.

2 Finale binnenlandse bestedingen en voorraadwijziging.

3 Totale binnenlandse bestedingen en uitvoer van goederen en diensten.

4 Consumptieve bestedingen en bruto-investeringen in vaste activa van de overheid.

TABEL 8 TOEGEVOEGDE WAARDE VAN DE VERSCHILLENDE BEDRIJFSTAKKEN, NAAR VOLUME

(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	<i>p.m.</i> In % van het bbp van 2017
Landbouw, bosbouw en visserij	-8,9	7,8	0,8	-0,8	-14,6	-0,4	17,1	-6,2	-9,6	0,6
Industrie, energie en water	-7,5	6,1	1,4	-1,6	0,7	3,7	2,8	0,5	0,5	15,7
Winning van delfstoffen	-22,3	1,7	13,1	-11,2	-8,6	18,3	-23,1	8,5	8,8	0,1
Verwerkende nijverheid	-10,6	6,4	1,8	0,1	1,6	4,0	3,0	0,3	2,4	13,8
waarvan:										
Voedingsmiddelen, dranken, tabak	1,5	0,5	7,2	8,9	-4,4	3,2	3,0	-2,8	-0,6	1,9
Textiel, hout, papier en drukkerijen	-15,8	-3,6	-1,1	-2,7	-5,7	2,3	-1,1	-1,9	1,3	1,0
Chemie en rubber ¹	-4,6	13,4	-1,6	-1,4	6,3	2,2	5,3	1,8	8,2	5,5
IJzer en staal en metaalverwerkende nijverheid	-21,8	7,0	6,1	8,5	7,1	13,3	14,5	5,3	-20,7	1,2
Informaticaproducten en elektrische apparatuur	-27,1	3,4	-6,6	-7,4	-6,5	-0,5	-5,2	-2,6	6,0	0,6
Machines en werktuigen, transportmiddelen	-24,7	6,4	5,4	-6,2	-1,7	5,0	-8,1	-2,5	10,0	1,7
Overige verwerkende nijverheid	32,8	-2,4	7,0	-3,9	1,9	1,5	5,1	-0,5	0,9	0,7
Elektriciteit en gas	9,2	3,1	-3,6	-16,6	-4,2	7,6	5,8	2,3	-17,4	1,1
Water	17,7	7,5	4,0	6,0	-4,4	-8,0	-2,3	0,5	0,4	0,8
Bouwnijverheid	0,0	0,2	6,0	0,8	-1,7	0,5	1,7	-0,1	-0,8	4,6
Diensten										
Handel en herstelling	-3,9	2,4	0,0	-1,0	-1,6	-0,3	2,1	3,2	0,1	10,9
Vervoer en opslag	-2,8	2,1	3,3	-1,1	-3,9	-1,0	2,9	-1,8	0,5	4,8
Horeca	-10,9	-0,2	-0,5	0,2	1,4	0,3	-2,3	-3,5	1,7	1,7
Informatie en communicatie	6,5	4,0	2,4	6,9	1,9	3,1	4,4	2,5	5,8	3,8
Financiële diensten	-3,6	4,9	5,0	4,3	-1,1	-8,6	-1,1	5,0	0,9	5,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	2,5	1,9	1,8	0,2	-0,6	4,4	1,6	1,5	1,5	7,6
Rechtskundige en administratieve dienstverlening, R&D	-3,0	2,6	4,9	-3,3	4,0	4,4	4,4	2,1	6,0	13,3
Overheid en onderwijs	-0,5	0,7	0,4	1,0	1,7	1,6	0,0	1,1	1,3	13,1
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	4,1	-0,6	0,8	3,6	-0,6	-0,9	-0,3	-0,1	1,6	6,6
Overige diensten	-2,9	0,5	3,0	1,9	0,1	-0,7	-1,1	-0,8	1,5	2,0
Toegevoegde waarde van de bedrijfstakken, tegen basisprijzen	-2,3	2,6	2,2	0,2	0,2	1,3	1,9	1,2	1,7	89,3
Productgebonden belastingen, ongerekend subsidies ²	-0,2	0,4	-0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,4	0,2	10,7
Bbp	-2,3	2,7	1,8	0,2	1,4	1,3	1,7	1,5	1,7	100,0

Bron: INR, NBB.

¹ Deze indeling bevat eveneens de vervaardiging van cokes en de farmaceutische nijverheid.

² Bijdrage tot de verandering van het bbp.

TABEL 9 ARBEIDSMARKT
(jaargemiddelden, duizenden personen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Bevolking op arbeidsleeftijd ¹	7 124	7 180	7 225	7 247	7 259	7 268	7 284	7 300	7 312	7 321
Beroepsbevolking	5 075	5 118	5 159	5 194	5 203	5 236	5 256	5 290	5 327	5 355
Nationale werkgelegenheid	4 524	4 553	4 614	4 635	4 619	4 638	4 678	4 737	4 802	4 860
Grensarbeiders (saldo)	78	79	79	80	79	78	77	77	78	78
Binnenlandse werkgelegenheid	4 446	4 474	4 535	4 555	4 540	4 560	4 601	4 660	4 724	4 783
Zelfstandigen	722	727	735	743	749	755	765	778	790	801
Loontrekkenden	3 724	3 747	3 800	3 812	3 791	3 805	3 836	3 882	3 934	3 982
Conjunctuurgevoelige bedrijfstakken ²	2 348	2 352	2 384	2 380	2 354	2 354	2 372	2 401	2 439	2 475
Overheid en onderwijs	783	790	795	797	800	807	810	813	815	816
Overige diensten ³	593	605	621	636	637	644	653	667	680	691
Werkloosheid ⁴	551	565	545	559	584	598	579	553	525	495

Bronnen: FPB, INR, RVA, Statbel, NBB.

1 Personen in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar.

2 Namelijk de bedrijfstakken landbouw; industrie; bouwnijverheid; productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht; productie en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering; handel; reparatie van auto's en motorfietsen; vervoer en opslag; verblijfsaccommodatie en restaurants; informatie en communicatie; financiële activiteiten en verzekeringen; exploitatie van en handel in onroerend goed; vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten; en administratieve en ondersteunende diensten.

3 Namelijk de bedrijfstakken menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening; kunst, amusement en recreatie; overige diensten; en huishoudens als werkgever.

4 Niet-werkende werkzoekenden.

TABEL 10 WERKGELEGENHEIDSGRAAD

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	67,1	67,6	67,3	67,2	67,2	67,3	67,2	67,7	68,5	69,5
<i>p.m. Totaal (van 15 tot 64 jaar)</i>	<i>61,6</i>	<i>62,0</i>	<i>61,9</i>	<i>61,8</i>	<i>61,8</i>	<i>61,9</i>	<i>61,8</i>	<i>62,3</i>	<i>63,1</i>	<i>64,2</i>
Naar geslacht										
Vrouwen	61,0	61,6	61,5	61,7	62,1	62,9	63,0	63,0	63,6	65,2
Mannen	73,2	73,5	73,0	72,7	72,3	71,6	71,3	72,3	73,4	73,7
Naar leeftijd										
Van 20 tot 29 jaar	61,8	61,0	60,5	59,4	57,9	57,8	57,6	57,6	57,5	58,1
Van 30 tot 54 jaar	79,9	80,5	79,8	79,9	79,8	79,7	79,3	79,9	80,4	81,3
Van 55 tot 64 jaar	35,3	37,3	38,7	39,5	41,7	42,7	44,0	45,4	48,3	49,9
Naar gewest										
Brussel	59,5	59,2	58,2	58,2	56,8	58,7	58,7	59,8	60,8	60,9
Vlaanderen	71,5	72,1	71,8	71,5	71,9	71,9	71,9	72,0	73,0	74,6
Wallonië	61,7	62,2	62,2	62,5	62,3	61,8	61,5	62,6	63,2	63,1
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair	47,7	48,4	47,3	47,1	46,8	46,6	45,6	45,6	45,9	45,2
Ten hoogste hoger secundair	68,8	69,1	68,9	68,5	68,6	67,2	67,2	67,7	67,8	68,8
Hoger	81,9	81,9	82,0	81,8	81,0	82,0	81,8	82,2	82,2	83,4
Naar nationaliteit										
Belgen	68,4	68,8	68,7	68,6	68,7	68,6	68,5	69,0	69,8	70,8
Staatsburgers van andere EU-landen	62,4	65,1	65,1	65,1	63,6	65,7	66,4	67,8	68,2	68,5
Overige	40,9	40,3	39,6	38,9	39,9	40,5	42,7	41,6	41,6	42,2

Bron: Statbel.

1 Deze werkgelegenheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

2 Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

3 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 11 WERKLOOSHEIDSGRAAD

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	8,0	8,4	7,2	7,6	8,5	8,6	8,6	7,9	7,1	6,1
Naar geslacht										
Vrouwen	8,1	8,6	7,2	7,4	8,2	8,0	7,8	7,6	7,1	5,7
Mannen	7,8	8,2	7,2	7,7	8,7	9,1	9,2	8,1	7,2	6,4
Naar leeftijd										
Van 15 tot 24 jaar	21,9	22,4	18,7	19,8	23,7	23,2	22,1	20,1	19,2	17,0
Van 25 tot 54 jaar	6,8	7,3	6,4	6,7	7,4	7,6	7,7	7,1	6,2	5,3
Van 55 tot 64 jaar	5,1	4,6	4,0	4,5	5,4	5,4	5,6	5,7	5,9	4,4
Naar gewest										
Brussel	15,9	17,4	17,1	17,5	19,3	18,5	17,5	16,9	15,0	13,4
Vlaanderen	5,0	5,2	4,3	4,6	5,1	5,1	5,2	4,9	4,4	3,5
Wallonië	11,2	11,5	9,5	10,1	11,4	12,0	12,0	10,6	9,8	8,8
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair	13,7	15,4	14,1	14,2	16,0	16,4	17,0	16,2	14,8	13,5
Ten hoogste hoger secundair	8,1	8,2	6,8	7,8	8,3	8,8	8,7	8,0	7,2	6,0
Hoger	4,5	4,5	3,8	4,0	4,9	4,7	4,6	4,2	4,3	3,5
Naar nationaliteit										
Belgen	7,1	7,5	6,3	6,5	7,4	7,5	7,6	7,0	6,2	5,3
Staatsburgers van andere EU-landen	11,1	11,0	10,3	11,3	12,5	11,4	11,0	9,9	9,9	8,3
Overige	29,5	30,7	27,8	30,6	29,9	30,9	26,6	27,3	25,0	24,0

Bron: Statbel.

1 Deze werkloosheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

2 Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

3 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 12 INACTIVITEITSGRAAD

(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	33,1	32,3	33,3	33,1	32,5	32,3	32,4	32,4	32,0	31,6
Naar geslacht										
Vrouwen	39,1	38,2	38,9	38,7	37,7	37,0	37,0	37,1	36,8	35,9
Mannen	27,2	26,6	27,7	27,5	27,3	27,6	27,8	27,7	27,2	27,3
Naar leeftijd										
Van 15 tot 24 jaar	67,6	67,5	68,0	68,5	69,0	69,8	70,0	71,5	71,9	70,6
Van 25 tot 54 jaar	14,4	13,7	15,3	15,0	14,7	14,4	14,9	14,9	15,2	15,2
Van 55 tot 64 jaar	62,8	60,8	59,7	58,6	55,9	54,9	53,4	51,9	48,7	47,8
Naar gewest										
Brussel	34,5	33,7	35,1	34,6	34,9	33,4	34,3	33,5	33,9	35,0
Vlaanderen	30,8	30,1	30,8	31,0	30,2	30,1	30,0	30,1	29,4	28,2
Wallonië	36,7	35,9	37,0	36,3	35,6	35,8	36,1	36,1	36,1	36,6
Naar scholingsniveau										
Ten hoogste lager secundair	55,2	53,7	55,3	55,6	55,3	55,4	56,6	57,0	58,3	59,1
Ten hoogste hoger secundair	28,8	28,5	29,6	29,3	28,9	30,0	29,9	30,0	29,9	29,1
Hoger	14,2	14,3	14,7	14,9	14,8	14,0	14,2	14,2	14,1	13,6
Naar nationaliteit										
Belgen	32,7	32,1	32,8	32,6	32,0	31,9	32,0	32,0	31,7	31,1
Staatsburgers van andere EU-landen	33,0	29,9	30,7	30,1	30,7	29,4	29,1	28,6	27,8	29,1
Overige	45,1	45,1	48,2	47,9	46,4	45,0	45,6	46,0	47,3	47,2

Bron: Statbel.

¹ Deze inactiviteitsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

² Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

³ Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 13 WERKGELEGENHEIDSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST
(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	58,7	59,8	60,8	60,9	71,9	72,0	73,0	74,6	61,5	62,6	63,2	63,1
<i>p.m. Totaal (van 15 tot 64 jaar)</i>	<i>54,2</i>	<i>55,3</i>	<i>56,2</i>	<i>56,3</i>	<i>66,4</i>	<i>66,5</i>	<i>67,5</i>	<i>69,3</i>	<i>56,2</i>	<i>57,1</i>	<i>57,7</i>	<i>57,8</i>
Naar geslacht												
Vrouwen	53,2	54,3	54,6	56,2	68,2	67,7	68,2	70,7	57,2	57,9	58,7	58,3
Mannen	64,3	65,3	67,0	65,7	75,6	76,3	77,7	78,4	65,9	67,3	67,7	68,0
Naar leeftijd												
Van 20 tot 29 jaar	46,1	46,2	47,2	45,6	65,0	64,6	64,6	65,8	49,6	50,2	49,4	49,6
Van 30 tot 54 jaar	67,3	68,6	69,5	70,3	84,6	84,8	85,4	87,0	74,1	75,1	75,3	75,2
Van 55 tot 64 jaar	45,6	47,0	48,5	48,9	45,6	46,7	49,5	52,2	40,8	42,8	45,8	45,8
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair	41,2	39,8	40,9	40,6	50,6	50,4	51,5	51,9	40,2	40,7	40,0	38,1
Ten hoogste hoger secundair	51,8	53,8	53,6	52,8	72,3	72,3	72,4	73,7	61,3	62,6	62,8	63,4
Hoger	76,4	77,9	77,6	77,9	84,1	84,1	84,1	86,0	79,7	80,1	80,4	80,7
Naar nationaliteit												
Belgen	58,9	59,6	60,1	60,7	72,7	73,1	74,1	75,5	62,8	63,7	64,2	64,4
Staatsburgers van andere EU-landen	69,0	71,4	72,8	71,6	71,9	70,4	69,8	72,5	57,8	61,0	61,5	60,1
Overige	40,6	40,1	41,0	39,6	48,7	46,0	44,1	48,9	35,2	36,7	38,3	34,8

Bron: Statbel.

1 Deze werkgelegenheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

2 Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

3 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 14

WERKLOOSHEIDSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	17,5	16,9	15,0	13,4	5,2	4,9	4,4	3,5	12,0	10,6	9,8	8,8
Naar geslacht												
Vrouwen	15,9	16,1	14,9	12,0	4,6	4,7	4,8	3,4	11,4	10,3	9,0	8,4
Mannen	18,7	17,6	15,1	14,6	5,7	5,0	4,0	3,6	12,5	10,8	10,5	9,1
Naar leeftijd												
Van 15 tot 24 jaar	36,2	35,9	33,2	30,9	15,2	14,1	12,8	12,2	32,2	27,9	29,0	23,9
Van 25 tot 54 jaar	16,9	15,9	14,0	12,6	4,3	4,2	3,5	2,7	10,8	9,5	8,7	8,0
Van 55 tot 64 jaar	11,4	14,1	12,9	10,4	4,2	3,3	4,5	3,0	6,8	7,6	6,5	5,8
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair	29,3	30,7	27,4	26,2	10,3	9,7	8,6	7,1	22,3	20,1	19,4	18,6
Ten hoogste hoger secundair	21,6	20,1	18,1	16,0	5,3	5,0	4,0	3,3	12,8	11,3	10,8	9,5
Hoger	9,1	8,5	8,3	7,2	3,2	2,9	3,3	2,5	5,7	5,2	4,7	3,9
Naar nationaliteit												
Belgen	16,9	16,6	14,8	12,6	4,7	4,2	3,7	3,1	11,3	10,0	9,2	8,1
Staatsburgers van andere EU-landen	12,6	11,8	10,4	9,6	8,8	7,9	8,8	5,5	11,9	9,8	10,9	10,3
Overige	31,6	30,9	29,2	29,9	18,2	22,0	20,3	16,9	35,1	31,8	27,5	29,0

Bronnen: Statbel.

1 Deze werkloosheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

2 Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

3 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 15 INACTIVITEITSGRAAD : UITSPLITSING PER GEWEST
(in % van de overeenstemmende bevolking in de leeftijdscategorie van 15 tot 64 jaar¹, jaargemiddelden)

	Brussel				Vlaanderen				Wallonië			
	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³	2015	2016	2017 ²	2018 ³
Totaal	34,3	33,5	33,9	35,0	30,0	30,1	29,4	28,2	36,1	36,1	36,1	36,6
Naar geslacht												
Vrouwen	41,4	40,1	40,7	40,9	34,0	34,4	33,7	31,8	40,9	41,0	41,0	41,6
Mannen	27,1	26,9	27,1	29,0	26,0	25,8	25,1	24,6	31,4	31,2	31,1	31,6
Naar leeftijd												
Van 15 tot 24 jaar	76,6	76,6	77,4	78,6	67,1	68,6	68,5	66,3	72,7	74,8	75,9	75,3
Van 25 tot 54 jaar	20,3	19,9	20,5	21,5	12,0	11,9	12,0	11,3	18,2	18,3	18,9	19,8
Van 55 tot 64 jaar	48,5	45,3	44,3	45,4	52,5	51,7	48,1	46,2	56,2	53,7	51,0	51,4
Naar scholingsniveau												
Ten hoogste lager secundair	52,4	53,3	55,2	56,5	55,8	56,1	56,8	56,7	59,3	60,0	61,6	63,3
Ten hoogste hoger secundair	37,1	35,5	36,7	39,1	27,4	27,7	27,6	26,3	32,7	32,6	32,4	32,0
Hoger	16,0	14,9	15,5	16,1	13,2	13,4	13,1	11,9	15,5	15,6	15,7	16,1
Naar nationaliteit												
Belgen	35,5	34,9	35,8	36,7	29,7	29,7	28,9	27,7	35,6	35,6	35,8	36,0
Staatsburgers van andere EU-landen ³	25,5	23,1	23,1	24,5	25,2	27,5	27,1	27,6	37,1	35,6	33,7	35,9
Overige	43,7	44,6	45,2	46,5	45,0	44,8	47,6	43,5	49,5	49,5	49,5	53,6

Bron: Statbel.

1 Deze inactiviteitsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

2 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen. Als gevolg van de hervorming van de enquête naar de arbeidskrachten, waarbij in het bijzonder een roterend panel werd ingevoerd, zijn de resultaten vanaf 2017 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren. Voor meer informatie, zie : <https://statbel.fgov.be/nl>

3 Gemiddelden van de eerste drie kwartalen.

TABEL 16 GEHARMONISEERDE CONSUMTIEPRIJSINDEX
(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar)

	Totaal							<i>p.m.</i> Nationale consumptie- prijsindex	<i>p.m.</i> Gezondheids- index ³
	Energiedragers	Niet-bewerkte levensmiddelen ¹	Bewerkte levensmiddelen	Onderliggende inflatietendens ²					
					Niet-energetische industriële goederen	Diensten			
2009	0,0	-14,0	0,4	1,7	2,1	1,4	2,6	-0,1	0,6
2010	2,3	10,0	3,5	1,0	1,1	0,8	1,4	2,2	1,7
2011	3,4	17,0	0,2	3,1	1,5	1,0	1,9	3,5	3,1
2012	2,6	6,0	3,4	3,1	1,9	0,9	2,5	2,8	2,7
2013	1,2	-4,6	4,4	3,2	1,5	1,0	1,9	1,1	1,2
2014	0,5	-6,0	-1,3	2,1	1,5	0,3	2,2	0,3	0,4
2015	0,6	-8,0	2,1	1,6	1,6	0,5	2,4	0,6	1,0
2016	1,8	-0,6	2,6	3,5	1,8	1,0	2,2	2,0	2,1
2017	2,2	9,8	0,1	2,1	1,5	0,8	1,9	2,1	1,8
2018	2,3	8,9	1,5	3,4	1,3	0,9	1,5	2,1	1,8
2018									
Januari	1,8	2,6	0,7	3,5	1,4	1,3	1,5	1,7	1,6
Februari	1,5	1,6	-0,2	3,5	1,3	0,8	1,5	1,5	1,4
Maart	1,5	1,0	0,3	3,7	1,3	0,8	1,6	1,4	1,3
April	1,6	3,5	0,6	3,6	1,1	0,6	1,3	1,5	1,4
Mei	2,3	8,2	2,2	3,5	1,2	0,7	1,6	1,8	1,5
Juni	2,6	11,3	2,2	3,7	1,3	0,9	1,6	2,1	1,6
Juli	2,7	13,4	2,0	3,7	1,2	0,8	1,5	2,2	1,7
Augustus	2,6	13,3	1,2	3,2	1,3	0,7	1,6	2,2	1,8
September	2,8	13,3	3,2	3,1	1,3	1,0	1,5	2,4	1,9
Oktober	3,2	17,2	2,4	3,4	1,3	1,0	1,5	2,8	2,3
November	2,9	13,9	1,8	2,9	1,4	1,0	1,7	2,8	2,5
December	2,2	8,0	1,0	2,8	1,4	0,9	1,7	2,3	2,2

Bronnen: EC, Statbel.

1 Fruit, groenten, vlees en vis.

2 Gemeten aan de hand van de HICP, ongerekend levensmiddelen en energiedragers.

3 Nationale consumptieprijsindex, ongerekend de producten die schadelijk worden geacht voor de gezondheid, namelijk tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

TABEL 17 SYNTHETISCHE REKENINGEN VAN DE PARTICULIEREN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹

(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
1. Bruto primair inkomen	262 437	267 183	274 525	280 245	284 283	287 398	289 526	293 338	302 929	312 170
Lonen en salarissen ²	184 525	188 399	196 856	203 662	207 711	210 560	212 460	216 157	223 285	230 631
Inkomens uit vermogen ³	32 635	32 867	30 846	29 169	29 227	27 774	27 269	26 780	27 710	28 323
Bruto gemengd inkomen	23 558	24 047	24 561	25 062	25 348	26 193	26 856	27 108	27 759	28 444
Bruto-exploitatieoverschot	21 719	21 870	22 262	22 353	21 997	22 872	22 942	23 294	24 175	24 772
2. Lopende overdrachten ³	-44 518	-47 751	-50 703	-52 082	-53 485	-53 806	-54 135	-50 914	-52 568	-54 160
Ontvangen overdrachten	79 885	80 787	83 312	87 637	90 643	92 103	93 785	96 688	98 935	101 007
Betaalde overdrachten	124 402	128 538	134 015	139 719	144 127	145 909	147 921	147 602	151 502	155 167
3. Bruto beschikbaar inkomen (1 + 2)	217 919	219 432	223 822	228 163	230 799	233 593	235 390	242 425	250 361	258 010
<i>p.m. In reële termen</i> ⁴	241 824	239 352	237 013	236 845	237 587	239 252	239 497	242 425	245 837	248 788
<i>(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)</i>	(2,1)	(-1,0)	(-1,0)	(-0,1)	(0,3)	(0,7)	(0,1)	(1,2)	(1,4)	(1,2)
4. Wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit.	2 668	3 387	2 904	2 832	2 816	2 656	2 756	2 679	2 493	2 468
5. Consumptieve bestedingen	181 546	189 693	196 069	201 182	204 385	206 748	210 022	217 405	223 858	229 613
6. Brutobesparingen (3 + 4 - 5)	39 042	33 126	30 657	29 813	29 230	29 501	28 124	27 699	28 997	30 864
<i>p.m. In % van het bruto beschikbaar inkomen</i> ⁵	17,7	14,9	13,5	12,9	12,5	12,5	11,8	11,3	11,5	11,8
7. Kapitaaloverdrachten ⁶	-966	-1 152	-452	-944	-1 684	-2 129	-2 567	-2 336	-2 426	-2 380
8. Brutokapitaalvorming	21 731	22 367	22 456	22 811	22 208	23 551	23 772	24 921	25 568	26 277
9. Financieringssaldo (6 + 7 - 8)	16 345	9 607	7 749	6 058	5 338	3 821	1 786	442	1 004	2 207

Bronnen: INR, NBB.

1 De gegevens van deze tabel worden in brutotermen opgesteld, d.w.z. vóór aftrek van het verbruik van vaste activa.

2 Bezoldigingen (exclusief die van de eigenaars-ondernemers), met inbegrip van de socialezekerheidsbijdragen, en overheidspensioenen.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

4 Gegevens gedeïfleerd aan de hand van de deflator van de consumptieve bestedingen van de particulieren.

5 In % van het bruto beschikbaar inkomen in de ruime zin, d.w.z. inclusief de wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit.

6 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 18 SYNTHETISCHE REKENINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹

(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
1. Bruto primair inkomen	56 396	76 464	73 899	79 691	75 728	77 279	80 119	89 598	96 215	95 116
Bruto-exploitatieoverschot	82 740	92 978	96 502	94 855	95 501	98 316	105 758	112 553	116 682	117 823
Inkomens uit vermogen ²	-26 343	-16 515	-22 603	-15 164	-19 773	-21 037	-25 639	-22 955	-20 467	-22 707
2. Lopende overdrachten ²	-6 451	-6 391	-8 298	-10 215	-11 058	-11 740	-12 203	-13 573	-16 993	-17 660
Ontvangen overdrachten	24 977	26 421	25 747	25 750	25 717	25 466	26 590	26 519	25 897	26 951
Betaalde overdrachten	31 428	32 812	34 046	35 964	36 775	37 206	38 793	40 092	42 890	44 612
3. Bruto beschikbaar inkomen (1 + 2)	49 945	70 072	65 600	69 477	64 670	65 540	67 915	76 025	79 222	77 456
4. Wijziging in de rechten van de particulieren inzake aanvullende pensioenen opgebouwd in het kader van een beroepsactiviteit. . .	-2 674	-3 394	-2 913	-2 869	-2 856	-2 699	-2 803	-2 679	-2 493	-2 468
5. Brutobesparingen (3 + 4)	47 271	66 678	62 687	66 608	61 814	62 841	65 112	73 346	76 728	74 988
6. Kapitaaloverdrachten ³	2 955	3 179	4 508	9 157	4 630	4 359	4 007	3 419	3 034	2 288
7. Bruto-investeringen in vaste activa	48 851	48 826	54 003	55 234	55 490	59 253	61 666	65 001	67 817	70 173
8. Voorraadwijziging	-3 610	2 824	4 538	1 631	-291	1 390	2 244	3 039	4 771	6 797
9. Financieringssaldo (5 + 6 - 7 - 8)	4 984	18 206	8 654	18 901	11 246	6 557	5 209	8 725	7 174	305

Bronnen: INR, NBB.

1 De gegevens van deze tabel worden in brutotermen opgesteld, d.w.z. vóór aftrek van het verbruik van vaste activa.

2 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 19 SYNTHETISCHE REKENINGEN VAN HET BUITENLAND, TEGEN LOPENDE PRIJZEN¹
(niet voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
1. Bruto primair inkomen	-430	-11 508	-3 823	-9 482	-6 468	-2 761	2 234	-423	-5 297	-4 726
Beloningen van werknemers ²	-4 902	-5 170	-5 230	-5 356	-5 440	-5 681	-5 899	-6 063	-6 231	-6 461
Belastingen op productie en invoer min subsidies ²	573	583	672	613	513	617	907	1 204	1 252	1 330
Inkomens uit vermogen ²	3 899	-6 921	735	-4 739	-1 541	2 303	7 226	4 437	-317	405
2. Lopende overdrachten ²	5 302	4 555	4 904	6 007	6 778	6 402	6 763	7 627	6 484	7 494
Ontvangen overdrachten	12 230	12 789	12 895	13 647	14 232	13 259	14 222	14 973	13 831	15 378
Betaalde overdrachten	6 927	8 235	7 991	7 640	7 454	6 857	7 459	7 346	7 347	7 883
3. Goederen- en dienstenverkeer	-7 892	-6 560	-1 962	-2 390	-4 873	-2 537	-5 864	-5 640	-5 114	-2 306
Invoer van België	233 847	272 554	307 524	316 546	315 788	328 200	326 230	345 647	371 514	393 913
Uitvoer van België	241 739	279 114	309 486	318 935	320 661	330 737	332 094	351 287	376 628	396 219
4. Saldo op de lopende rekening (1 + 2 + 3)	-3 020	-13 513	-880	-5 865	-4 563	1 104	3 133	1 564	-3 927	463
5. Kapitaaloverdrachten ³	466	309	376	-2 684	261	915	-52	-410	-377	119
6. Financieringssaldo (4 + 5)	-2 554	-13 204	-505	-8 549	-4 302	2 019	3 081	1 154	-4 304	582

Bronnen: INR, NBB

1 Overeenkomstig de conventies van de nationale rekeningen worden de transacties geboekt vanuit het standpunt van het buitenland. Daarom komt een positief (negatief) cijfer op het niveau van de saldi van de verschillende rubrieken overeen met nettobestedingen (netto-inkomsten) van België ten opzichte van het buitenland. Een positief (negatief) financieringssaldo betekent onder meer dat België een nettolening krijgt van (verstrekt aan) het buitenland.

2 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde inkomens of overdrachten, met uitzondering van de overdrachten in natura.

3 Het betreft nettobedragen, d.w.z. het verschil tussen de van andere sectoren ontvangen en de aan andere sectoren betaalde overdrachten, inclusief de nettoaankopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa en de nettoaankopen van kostbaarheden.

TABEL 20 ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN FINANCIERINGSSALDO VAN DE OVERHEID

(in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Ontvangsten ¹	170 090	180 141	190 781	200 070	206 752	208 747	210 838	214 928	225 112	232 354
Fiscale en parafiscale ontvangsten	147 274	155 439	163 769	171 708	177 343	180 272	183 289	185 509	194 307	200 599
Heffingen die voornamelijk op de inkomens uit arbeid wegen	89 295	92 644	97 451	100 765	103 677	105 164	107 071	106 106	109 524	111 949
Personenbelasting ²	38 870	41 104	43 344	44 483	46 131	46 885	47 211	46 849	48 694	49 611
Sociale bijdragen ³	50 425	51 541	54 106	56 282	57 545	58 279	59 859	59 256	60 830	62 338
Belastingen op de ondernemingswinsten ⁴	8 108	9 249	10 673	11 599	12 218	12 586	13 643	14 621	18 110	19 761
Heffingen op de overige inkomens en op het vermogen ⁵	12 119	13 211	14 144	15 433	17 320	17 912	17 509	17 537	17 902	18 595
Belastingen op goederen en diensten	37 753	40 335	41 502	43 912	44 129	44 610	45 066	47 246	48 770	50 295
Niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten ⁶	22 817	24 702	27 012	28 362	29 409	28 475	27 549	29 420	30 805	31 754
Uitgaven exclusief rentelasten	175 528	181 579	193 042	202 510	206 062	208 087	208 465	213 173	218 115	225 182
Sociale uitkeringen	84 887	87 447	91 583	96 121	99 370	101 301	103 538	106 584	109 941	113 454
Vervangingsinkomens	48 353	49 989	52 350	55 208	57 787	58 705	59 879	61 760	63 623	65 525
Pensioenen	32 737	33 873	35 852	38 035	39 807	40 743	42 022	43 714	45 699	47 510
Pensioenen van de private sector	20 900	21 507	22 724	24 128	25 241	25 956	26 747	27 902	29 230	30 642
Pensioenen van de overheid	11 837	12 367	13 128	13 908	14 566	14 788	15 276	15 812	16 469	16 868
Inkomensgarantie voor ouderen	390	436	450	456	500	541	545	536	572	598
Werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag ⁷	1 502	1 592	1 637	1 626	1 611	1 548	1 477	1 405	1 270	1 101
Werkloosheidsuitkeringen	6 903	6 817	6 605	6 816	7 080	6 627	6 035	5 799	5 357	5 091
Loopbaanonderbrekingen en tijdskrediet	750	783	814	832	833	831	851	817	806	647
Ziekte- en invaliditeitsuitkeringen	4 922	5 335	5 802	6 172	6 622	7 042	7 449	7 843	8 229	8 821
Arbeidsongevallen en beroepsziekten	518	520	481	478	505	499	490	487	487	493
Leefloon	631	634	709	783	830	874	1 010	1 160	1 204	1 264
Overige sociale uitkeringen ⁸	36 535	37 458	39 232	40 913	41 582	42 596	43 660	44 824	46 318	47 930
waarvan:										
Gezondheidszorg	23 333	24 020	25 295	26 336	27 033	27 791	28 544	29 030	30 042	31 097
Kinderbijslag	5 458	5 549	5 805	5 995	6 192	6 282	6 309	6 373	6 498	6 665
Overige primaire uitgaven	90 641	94 132	101 460	106 389	106 692	106 786	104 926	106 589	108 175	111 727
Bezoldigingen van het overheidspersoneel	43 748	44 909	46 771	48 655	50 194	50 890	51 120	52 337	53 971	55 070
Lopende aankopen van goederen en diensten	15 029	15 187	15 888	16 515	17 131	17 042	16 722	16 896	17 582	18 137
Subsidies aan ondernemingen	10 695	12 372	13 375	13 308	13 591	13 996	14 061	14 266	14 690	14 819
Lopende overdrachten aan het buitenland	4 342	4 456	4 501	4 711	5 128	4 782	5 071	5 511	4 266	5 161
Overige lopende overdrachten	3 361	3 235	3 496	3 577	3 355	3 546	3 334	3 657	3 635	3 729
Bruto-investeringen in vaste activa	8 131	8 394	9 275	9 644	9 250	9 367	9 459	9 313	9 771	10 545
Overige kapitaaluitgaven	5 335	5 581	8 155	9 979	8 044	7 163	5 159	4 610	4 258	4 266
Saldo exclusief rentelasten	-5 437	-1 438	-2 261	-2 440	690	659	2 373	1 755	6 997	7 172
Rentelasten	13 338	13 171	13 638	13 969	12 972	13 057	12 449	12 076	10 870	10 179
Financieringssaldo	-18 775	-14 609	-15 899	-16 409	-12 281	-12 397	-10 076	-10 321	-3 874	-3 007

Bronnen: INR, NBB.

- Conform het ESR 2010 wordt de opbrengst van de door de overheid aan de EU overgedragen douanerechten niet opgenomen in de totale overheidsontvangsten, evenmin als de door de EU rechtstreeks geïnde ontvangsten.
- In hoofdzaak de bedrijfsvoorheffing, de voorafbetalingen, de inkohieringen en de opbrengst van de opcentiemen op de personenbelasting.
- Geheel van de sociale bijdragen, inclusief de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid en de bijdragen van de niet-werkende bevolking.
- In hoofdzaak de voorafbetalingen, de inkohieringen en de roerende voorheffing van de ondernemingen.
- In hoofdzaak de roerende voorheffing van de particulieren, de onroerende voorheffing (inclusief de opbrengst van de opcentiemen) en de successie- en registratierechten.
- Inkomens uit vermogen, toegerekende sociale bijdragen, lopende overdrachten en kapitaaloverdrachten van andere sectoren en verkopen van geproduceerde goederen en diensten, inbegrepen de activering van de investeringsuitgaven voor eigen rekening.
- Nieuwe benaming voor de brugpensioenen.
- Naast de twee belangrijkste in de tabel vermelde subcategorieën omvat deze rubriek hoofdzakelijk de uitkeringen aan gehandicapten, de overdrachten naar de instellingen die hen verzorgen en de pensioenen voor oorlogsslachtoffers.

TABEL 21 FINANCIERINGSSALDO PER DEELSECTOR VAN DE OVERHEID
(in € miljoen)

	Entiteit I			Entiteit II			Gezamenlijke overheid
	Federale overheid ¹	Sociale zekerheid	Totaal	Gemeenschappen en gewesten ¹	Lokale overheid	Totaal	
2009	-13 322	-2 580	-15 901	-2 759	- 115	-2 874	-18 775
2010	-10 949	- 639	-11 588	-2 694	- 327	-3 021	-14 609
2011	-13 929	192	-13 737	-1 455	- 707	-2 161	-15 899
2012	-13 743	- 383	-14 127	- 337	-1 946	-2 283	-16 409
2013	-10 106	- 286	-10 392	- 899	- 990	-1 889	-12 281
2014	-10 209	- 91	-10 299	-1 431	- 667	-2 098	-12 397
2015	-9 869	665	-9 204	-1 140	268	- 872	-10 076
2016	-10 705	- 154	-10 859	- 177	716	539	-10 321
2017	-5 155	694	-4 461	- 23	610	587	-3 874
2018 r	- 673	- 119	- 792	-2 295	80	-2 215	-3 007

Bronnen: INR, NBB.

¹ Deze cijfers omvatten, vanaf 2015, de voorschotten op de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting, hoewel die voorschotten volgens de methodologie van het ESR 2010 als louter financiële transacties worden beschouwd en de gewestelijke opcentiemen pas op het ogenblik van de inkohiering in rekening worden gebracht. De hier aangenomen benadering stemt overeen met die welke wordt gevolgd voor het formuleren van de begrotingsdoelstellingen in de aanbevelingen van de afdeling 'Financieringsbehoeften van de overheid' van de Hoge Raad van Financiën en in de stabiliteitsprogramma's.

TABEL 22 GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD VAN DE OVERHEID¹

(uitstaand bedrag aan het einde van de periode, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1. Officiële schuld van de Schatkist	321 389	341 193	363 462	364 815	371 401	380 599	389 578	404 913	385 668	388 857
In euro	320 826	341 075	363 462	364 815	370 812	380 599	389 578	404 913	385 668	388 857
Voor ten hoogste een jaar	47 232	49 797	52 758	39 324	32 080	35 116	35 643	37 495	37 432	36 400
Voor meer dan een jaar	273 593	291 278	310 704	325 491	338 732	345 484	353 934	367 418	348 236	352 458
In vreemde valuta's	563	118	0	0	590	0	0	0	0	0
2. Waarderingsverschil ²	283	252	411	86	28	5 031	4 323	3 684	- 129	- 116
3. Andere aanpassingen ³	0	6	78	15	12	9	7	5	3	3
4. Andere verplichtingen van de federale overheid ⁴	5 275	5 468	6 653	11 806	14 303	16 846	16 903	16 503	16 645	n.
5. Consolidatie tussen de entiteiten van de federale overheid ⁵	27 269	35 466	38 011	33 166	33 694	39 638	40 671	42 176	14 895	n.
waarvan: Activa van het Zilverfonds ⁶	16 901	17 628	18 388	19 174	19 963	25 776	25 896	26 076	0	0
6. Geconsolideerde brutoschuld van de federale overheid (1 + 2 + 3 + 4 - 5).	299 679	311 453	332 594	343 553	352 040	362 847	370 140	382 929	387 292	n.
7. Geconsolideerde brutoschuld van de gemeenschappen en gewesten	37 756	41 463	44 359	46 508	46 617	50 144	51 475	58 865	58 994	n.
8. Geconsolideerde brutoschuld van de lokale overheid.	17 292	19 001	20 767	22 190	23 155	24 968	24 529	24 446	23 708	n.
9. Geconsolideerde brutoschuld van de sociale zekerheid	4 179	5 178	6 010	6 610	7 600	7 822	8 177	2 240	2 105	n.
10. Consolidatie tussen de deelsectoren van de overheid ⁷	11 737	13 014	14 792	14 570	15 679	15 407	16 780	18 089	18 106	n.
11. Geconsolideerde brutoschuld van de overheid ¹ (6 + 7 + 8 + 9 - 10) .	347 168	364 081	388 937	404 292	413 732	430 373	437 541	450 390	453 994	459 321 r

Bronnen: INR, FOD Financiën, NBB.

1 Schuld zoals die is gedefinieerd in de Europese Verordening (EG) Nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten.

2 Aanpassing van de waardering van de schatkistcertificaten en van de staatsbons om van de discontowaarde tot de nominale waarde te komen en, vanaf 2014, verandering van de waardering van activa van het Zilverfonds voor het opstellen van de "Maastrichtschuld".

3 Sommige activa zijn geregistreerd in de officiële schuld van de Schatkist. De aanpassingen zijn dus noodzakelijk om de overgang van het concept nettoschuld naar het concept brutoschuld mogelijk te maken.

4 In hoofdzaak de gedebudgetteerde schuld van de Schatkist, de schulden van de Deposito- en Consignatiekas en van het FSI (van 2005 tot 2008), de muntstukken in omloop, alsook de toegerekende schuld als gevolg van de Belgische participatie in het wederzijds bijstandsmechanisme van de Europese faciliteit voor financiële stabiliteit (EFFS) (vanaf 2011).

5 Schuld van de federale overheid waarvan de tegenpost een actief is van een entiteit van de federale overheid. Vanaf 2014, verandering van de waardering van activa van het Zilverfonds voor het opstellen van de "Maastrichtschuld".

6 Met inbegrip van de gekapitaliseerde interesten op de 'Schatkistbons-Zilverfonds'.

7 Schuld van een deelsector van de overheid waarvan de tegenpost een actief is van een andere deelsector van de overheid.

TABEL 23 DETERMINANTEN VAN DE VERANDERING VAN DE GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD VAN DE OVERHEID¹

(in % bbp, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 r
Schuldpeil (einde periode).....	99,5	99,7	102,6	104,3	105,5	107,6	106,5	106,1	103,4	102,0
<i>pm. Schuldpeil einde periode (€ miljoen) .....</i>	<i>347168</i>	<i>364081</i>	<i>388937</i>	<i>404292</i>	<i>413733</i>	<i>430373</i>	<i>437541</i>	<i>450390</i>	<i>453994</i>	<i>459321</i>
Verandering van de schuld	7,0	0,2	2,9	1,7	1,1	2,1	-1,1	-0,4	-2,7	-1,4
Endogene verandering ²	6,8	-0,4	0,5	2,0	1,8	1,1	-0,4	-1,0	-2,6	-1,9
Primair saldo vereist voor een stabilisering van de schuld.....	5,2	-0,8	-0,1	1,4	2,0	1,2	0,2	-0,6	-1,0	-0,3
Impliciete rente op de schuld	4,1	3,8	3,7	3,6	3,2	3,2	2,9	2,8	2,4	2,2
Nominale bbp-groei ³	-1,5	4,7	3,8	2,2	1,2	2,0	2,7	3,3	3,4	2,6
Feitelijk primair saldo	-1,6	-0,4	-0,6	-0,6	0,2	0,2	0,6	0,4	1,6	1,6
Verandering als gevolg van andere factoren ⁴	0,2	0,6	2,4	-0,3	-0,7	1,1	-0,7	0,6	-0,1	0,5
Nettoaankoop van financiële activa										
Chartaal geld en deposito's	-0,9	0,5	0,3	-0,2	-0,1	0,1	0,1	0,4	-0,2	0,0
Aandelen en overige deelnemingen	1,1	0,1	0,9	-0,7	-1,1	0,3	-0,7	0,3	-0,5	0,0
Effecten met uitzondering van aandelen ⁵	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	-0,1
Leningen	0,6	0,4	0,8	1,5	0,7	0,4	0,1	0,1	0,2	0,3
Waarderingseffecten										
Invloed van wisselkoersverschillen	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
Invloed van emissie- en terugkooppremies	-0,2	-0,3	0,1	-0,8	-0,4	-0,8	-1,0	-0,7	-0,2	-0,1
Verschil tussen interesten op basis van vastgestelde rechten en interesten op kasbasis	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4
Volume-effecten										
Wijzigingen in sectorclassificatie en overige volumemutaties	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige effecten										
Nettoverandering van de overige te betalen en te ontvangen rekeningen	-0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,4	0,1	0,5	-0,2	0,1
Financiële derivaten.....	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	-0,2	0,0	0,3	0,4	0,0	0,0
Nettoverandering van de andere financiële verplichtingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statistische afwijkingen.....	-0,2	0,2	0,0	-0,2	0,0	-0,3	0,0	-0,8	0,4	n

Bronnen: INR, NBB.

- Schuld zoals die is gedefinieerd in de Verordening (EG) Nr. 479/2009 van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de toepassing van het aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de procedure bij buitensporige tekorten.
- De endogene verandering van de overheidsschuld wordt bepaald door het verschil tussen het primair saldo dat vereist is voor een stabilisering van de overheidsschuld in % bbp - dat wil zeggen het saldo dat overeenstemt met het verschil tussen de impliciete rente op de schuld en de nominale bbp-groei, vermenigvuldigd met de verhouding tussen de schuld aan het einde van het voorgaande jaar en het bbp van de beschouwde periode- en het feitelijk primair saldo.
- Veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar.
- Een positieve (negatieve) waarde impliceert een verhoging (verlaging) van de schuld.
- Behalve financiële derivaten.

TABEL 24 LOPENDE REKENING EN KAPITAALREKENING VOLGENS DE BETALINGSBALANS
(in € miljoen)

	2016			2017			Eerste negen maanden		
	Credit	Debet	Saldo	Credit	Debet	Saldo	2018 ¹		
							Credit	Debet	Saldo
1. Lopend verkeer	409 851	412 416	-2 560	436 079	432 886	3 192	338 837	337 572	1 266
Goederen en diensten	351 290	346 648	4 645	376 005	371 637	4 368	291 321	292 325	-1 001
Goederen	248 372	248 328	46	269 747	269 365	381	216 063	214 989	1 078
Goederen algemeen	241 040	247 166	-6 127	262 817	268 424	-5 606	211 775	214 306	-2 532
Niet-monetair goud	2 508	1 161	1 347	2 113	942	1 170	965	682	282
Driehoekshandel	4 824	0	4 824	4 818	0	4 818	3 325	0	3 325
Diensten	102 918	98 320	4 599	106 258	102 272	3 987	75 258	77 336	-2 079
Loonwerk	4 147	1 579	2 568	3 602	1 938	1 664	2 489	1 475	1 014
Herstelling van goederen	726	698	28	745	739	4	867	1 053	- 183
Vervoer	21 551	19 752	1 797	23 015	21 446	1 573	17 005	15 489	1 516
Reisverkeer	10 446	17 541	-7 094	11 052	18 319	-7 270	8 386	14 765	-6 377
Communicatie, informatica en berichtgeving	9 965	7 699	2 265	11 189	8 482	2 706	8 616	6 498	2 118
Constructie	3 239	2 953	288	2 671	2 577	94	1 899	2 136	- 236
Verzekeringen	1 413	1 272	139	1 529	1 303	226	1 557	1 252	300
Financiële diensten	5 949	5 240	710	6 894	5 414	1 481	4 457	4 004	455
Royalty's en licenties	3 108	2 498	609	3 084	3 183	- 102	2 016	2 352	- 335
Overige zakelijke diensten	38 771	36 918	1 850	38 647	36 789	1 859	24 986	26 860	-1 874
Persoonlijke, culturele en ontspanningsdiensten	1 159	1 016	142	1 062	1 009	54	828	643	185
Niet elders vermelde overheidsdiensten	1 865	98	1 770	2 065	100	1 968	1 529	79	1 450
Niet-toegewezen diensten	577	1 053	- 477	704	975	- 272	622	733	- 112
Primaire inkomens	50 119	49 696	422	51 294	45 984	5 310	39 985	32 493	7 494
Arbeidsinkomens	9 088	3 024	6 063	9 277	3 046	6 230	6 816	2 192	4 625
Inkomens uit beleggingen en investeringen	40 375	44 810	-4 435	41 386	41 056	332	32 698	28 902	3 798
Overige inkomens	657	1 861	-1 203	630	1 883	-1 253	473	1 400	- 930
Secundaire inkomens	8 443	16 074	-7 628	8 780	15 263	-6 487	7 532	12 754	-5 225
Secundaire inkomens van de overheid	2 313	6 638	-4 326	2 298	5 447	-3 146	1 755	3 950	-2 192
Secundaire inkomens van de andere sectoren	6 132	9 437	-3 303	6 481	9 822	-3 341	5 775	8 808	-3 033
2. Kapitaalverkeer	1 314	904	410	1 146	768	378	579	670	- 91
Kapitaaloverdrachten	159	571	- 411	95	300	- 205	216	410	- 194
Aan- en verkoop van niet-geproduceerde niet-financiële activa	1 154	333	822	1 051	469	582	363	260	103
3. Nettolening aan het buitenland (1 + 2)	411 165	413 320	-2 150	437 225	433 654	3 570	339 416	338 242	1 175

Bron: NBB.

¹ Als gevolg van onderling verschillende herzieningsdatum bestaat er tijdelijk een verschil tussen, enerzijds, de cijfers van de bijlage en de statistische gegevens van de betalingsbalans en, anderzijds, de gegevens in het analytische gedeelte. Deze laatste werden bij de afsluiting van het Verslag geüpdatet.

TABEL 25 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE PARTICULIEREN¹
(in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden		<i>p.m.</i>
										2017	2018	Uitstaand bedrag eind september 2018
Vorming van financiële activa	35 276	29 999	31 435	22 083	16 721	18 760	19 508	14 280	5 791	3 412	7 653	1 345 523
Chartaal geld en zichtdeposito's	4 506	3 048	1 701	5 882	7 062	9 813	8 412	11 491	7 058	4 402	7 227	115 931
Spaardeposito's	32 854	20 894	4 318	16 625	13 535	8 118	3 779	6 408	4 532	2 806	5 799	256 322
Termijndeposito's	-22 964	-9 018	6 961	-3 224	-1 437	-2 745	-2 902	-135	-2 074	-1 397	958	39 921
Schuldbewijzen	7 527	-4 582	10 959	-9 166	-8 606	-11 288	-9 892	-13 354	-8 015	-6 307	-4 165	42 881
Participaties in beleggingsfondsen	-9 389	-4 890	-696	-1 075	2 779	10 460	16 828	6 948	8 053	7 519	2 613	209 617
Monetaire	-2 482	-36	2 612	-2 107	339	-182	421	169	-635	-169	110	1 636
Niet-monetaire	-6 907	-4 854	-3 309	1 032	2 439	10 642	16 407	6 779	8 688	7 688	2 503	207 981
Aandelen en overige deelnemingen	6 960	4 316	1 403	1 936	1 133	-3 741	252	3 530	-5 090	-675	-3 012	359 227
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	14 656	20 002	6 813	11 565	2 131	7 721	3 858	1 423	752	-1 243	1 272	310 941
Technische voorzieningen schadeverzekering	1 204	671	-247	986	444	437	657	1 690	35	325	178	11 358
Levensverzekerings- en lijfrenterechten	9 150	14 797	4 368	6 764	-4 890	1 120	-1 114	-4 341	-647	-2 269	-1 529	196 973
Pensioenrechten	4 303	4 534	2 692	3 814	6 578	6 164	4 315	4 074	1 363	701	2 623	102 610
Overige activa ²	1 126	228	-23	-459	124	422	-827	-2 032	575	-1 692	-3 040	10 683
Nieuwe financiële verplichtingen	4 612	11 103	14 122	6 333	7 539	10 882	8 915	9 419	11 610	10 359	9 133	287 689
Hypothecaire leningen	7 202	11 295	12 673	6 872	7 005	9 678	9 141	9 475	10 824	8 567	6 139	231 391
Consumptiekredieten	391	-94	1 335	253	-223	669	202	668	1 080	814	1 055	21 149
Overige kredieten	-3 112	-68	-168	-115	574	718	-426	-192	166	-431	16	19 195
Overige verplichtingen ²	131	-30	282	-677	183	-184	-2	-531	-460	1 410	1 922	15 954
Financieel saldo ³	30 664	18 895	17 313	15 751	9 182	7 878	10 592	4 860	-5 819	-6 947	-1 479	1 057 834

Bron: NBB.

1 Huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens.

2 Omvat de andere financiële instrumenten in de betekenis van het ESR 2010, bijvoorbeeld de handelskredieten en de transitorische posten.

3 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 26 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN
(in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden		<i>p.m.</i>
										2017	2018	Uitstaand bedrag eind september 2018
Vorming van financiële activa	61 499	47 111	89 781	47 047	-9 116	25 846	7 385	160 092	-13 403	-10 302	5 004	1 470 875
Chartaal geld en zichtdeposito's	4 773	3 755	12 737	-15 621	1 523	216	5 600	5 907	4 449	3 835	5 123	64 991
Overige deposito's	7 901	447	-11 335	6 254	5 990	-8 707	1 054	15 353	-6 698	-308	4 508	70 749
Handelskredieten	-3 628	7 559	9 802	6 843	-2 028	-2 715	-2 706	36 951	522	-5 691	-4 222	164 706
Kredieten met uitzondering van de handelskredieten	19 685	-12 837	15 156	78 399	-42 474	10 151	-47 099	45 137	-2 509	5 544	3 403	413 109
Schuldbewijzen	2 424	4 166	2 127	-1 427	-9 926	-13 766	-1 355	1 272	-5 796	-4 524	-1 505	7 811
Aandelen en overige deelnemingen	28 577	36 901	25 174	-12 900	17 100	26 698	44 320	42 287	-13 042	-15 380	1 456	712 631
waarvan:												
Beursgenoteerde aandelen	8 376	3 632	4 000	-8 887	-9 488	7 397	3 469	2 006	-366	-217	1 752	51 215
Niet-beursgenoteerde aandelen	15 574	27 574	45 151	7 724	27 335	18 397	38 495	57 647	-17 749	-18 306	1 158	547 399
Overige activa ¹	1 768	7 120	36 120	-14 501	20 700	13 969	7 571	13 185	9 672	6 222	-3 759	36 879
Nieuwe financiële verplichtingen	65 196	48 864	90 664	31 227	-13 436	28 378	18 095	165 704	-27 961	-29 158	2 187	1 924 705
Handelskredieten	-3 006	10 143	5 327	2 722	1 646	-60	-5 851	37 585	-1 243	-6 659	-4 761	149 646
Door de kredietinstellingen toegekende kredieten	-14 244	-8 092	3 626	-1 758	5 581	-9 739	7 087	22 460	-16 196	-15 812	12 209	175 889
Voor ten hoogste een jaar	-6 767	-2 597	2 435	-2 171	2 388	-6 860	3 400	14 515	-12 846	-14 414	4 748	62 916
Voor meer dan een jaar	-7 477	-5 495	1 191	412	3 193	-2 879	3 686	7 945	-3 351	-1 398	7 461	112 974
Overige kredieten ¹	40 734	-23 287	51 476	38 096	-13 315	7 305	-6 789	66 637	976	452	-1 869	474 906
Schuldbewijzen	29 051	1 394	4 289	2 904	3 338	5 406	6 883	10 624	-925	-117	6 267	69 746
Voor ten hoogste een jaar	5 444	-5 165	713	1 079	-1 489	-566	95	-968	-112	-865	586	5 292
Voor meer dan een jaar	23 607	6 560	3 576	1 826	4 827	5 971	6 787	11 592	-813	748	5 681	64 454
Aandelen en overige deelnemingen	10 963	66 407	21 666	-12 209	-19 938	25 610	1 619	21 999	-16 401	-13 143	-4 807	1 023 035
waarvan:												
Beursgenoteerde aandelen	503	49	-4 709	-448	3 529	2 761	3 199	27 439	2 598	2 115	-2 307	254 217
Niet-beursgenoteerde aandelen	5 156	34 782	19 160	8 631	-5 923	13 697	-2 315	-14 452	-12 991	-7 608	4 088	491 797
Overige verplichtingen ¹	1 699	2 298	4 281	1 471	9 252	-144	15 146	6 399	5 829	6 122	-4 852	31 484
Financieel saldo ²	-3 697	-1 753	-883	15 820	4 320	-2 532	-10 710	-5 612	14 558	18 856	2 817	-453 831

Bron: NBB.

1 Deze rubriek omvat de andere financiële instrumenten zoals gedefinieerd in het ESR 2010, bijvoorbeeld de participaties in beleggingsfondsen, de technische voorzieningen van de verzekeringsondernemingen, de financiële derivaten en de transitorische posten. Zij omvat eveneens de vergissingen en weglatingen van de financiële rekening van België ten opzichte van de rest van de wereld die met het oog op coherentie tussen de rekeningen, worden beschouwd als niet-geregistreerd kapitaalverkeer.

2 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 27 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE MONETAIRE FINANCIËLE INSTELLINGEN¹
(gegevens op territoriale basis, in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden		p.m. Uitstaand bedrag eind september 2018
										2017	2018	
Vorming van financiële activa												
Interbancaire deposito's en leningen	-98 100	-41 725	42 257	-62 800	-50 831	-22 987	-11 790	24 600	17 161	22 532	664	317 084
Belgische MFI's	-33 964	-35 920	53 288	-19 910	-29 834	-22 122	5 681	31 432	24 843	40 360	31 585	134 572
Buitenlandse MFI's	-64 136	-5 805	-11 031	-42 890	-20 996	-865	-17 472	-6 832	-7 682	-17 828	-30 921	182 512
Leningen ²	-26 887	1 393	4 138	683	18 501	20 066	21 326	22 909	14 710	5 662	19 284	399 807
waarvan:												
Particulieren	-10 621	5 199	-932	4 890	9 036	18 685	14 536	12 009	8 541	4 086	10 447	183 490
Niet-financiële ondernemingen	-4 953	-2 378	3 037	-175	2 240	-1 502	2 733	4 948	6 444	3 034	8 486	121 624
Schuldbewijzen	8 658	-2 505	26 670	-23 433	-15 223	-15 440	1 772	21 020	30 680	28 715	6 036	321 383
waarvan:												
Overheid	8 288	5 707	5 822	6 835	-7 089	-5 964	12 723	13 674	13 279	9 522	-786	105 820
Buitenland	-24 556	-12 317	9 207	-33 605	-2 034	-2 945	-5 289	4 298	11 344	11 277	6 263	139 273
Overige activa	-3 845	-15 397	-14 349	9 362	13 230	17 051	9 437	5 472	13 093	14 326	1 598	157 358
Totaal	-120 175	-58 234	58 716	-76 188	-34 322	-1 311	20 745	74 002	75 644	71 235	27 583	1 195 633
Particulieren	-10 647	5 192	-938	4 868	9 023	18 765	14 267	11 795	8 531	4 205	10 604	183 810
Niet-financiële ondernemingen	-7 124	-3 549	1 309	446	4 164	1 034	7 696	8 313	15 115	10 697	5 204	132 903
Overheid	5 167	8 658	12 954	5 163	-5 126	-3 534	10 530	15 753	11 465	8 626	-579	148 904
Financiële instellingen	-16 893	-37 425	60 756	-21 331	-33 943	-26 616	4 774	36 026	28 711	45 274	29 864	275 107
Buitenland	-90 677	-31 109	-15 364	-65 334	-8 438	9 041	-16 522	2 115	11 821	2 433	-17 510	447 434
Nieuwe financiële verplichtingen												
Interbancaire deposito's en leningen	-132 227	-60 848	57 763	-64 008	-72 330	-32 361	-3 804	63 842	60 119	58 649	22 804	348 720
Belgische MFI's	-33 964	-35 920	53 288	-19 910	-29 834	-22 122	5 681	31 432	24 843	40 360	31 585	134 572
Buitenlandse MFI's	-98 263	-24 929	4 475	-44 098	-42 496	-10 239	-9 485	32 410	35 276	18 289	-8 782	214 147
Chartaal geld en deposito's ²	17 760	14 957	14 987	55 544	28 222	21 278	20 258	13 370	3 475	-4 711	8 634	470 998
waarvan:												
Particulieren	17 131	18 685	12 375	21 093	18 503	14 822	9 080	17 400	9 680	5 978	14 382	400 408
Niet-financiële ondernemingen	-1 893	10 086	-866	-1 113	4 374	343	6 757	4 442	5 175	6 249	6 560	107 627
Schuldbewijzen	23 205	-19 210	-10 096	4 305	-1 089	1 943	4 058	16 476	2 790	2 024	-8 055	83 337
Overige verplichtingen	-30 274	526	-9 283	-72 622	10 493	5 718	1 677	-23 151	8 572	16 882	1 371	280 687
Totaal	-121 536	-64 575	53 371	-76 781	-34 704	-3 422	22 190	70 537	74 956	72 844	24 754	1 183 741
Particulieren	23 744	14 527	13 567	14 415	15 781	8 977	6 368	11 097	6 114	3 538	12 181	411 263
Niet-financiële ondernemingen	-7 353	10 260	-697	-900	4 317	1 509	6 524	4 638	5 433	6 322	6 583	109 554
Overheid	-10 528	-662	2 641	479	-4 438	-650	1 303	3 512	-526	4 341	3 178	39 901
Financiële instellingen	-36 025	-45 403	50 694	-22 197	-29 183	-14 229	12 908	23 077	27 410	43 251	33 016	220 978
Buitenland	-91 374	-43 296	-12 835	-68 578	-21 181	971	-4 913	28 213	36 525	15 393	-30 204	402 045
Financieel saldo ³	1 362	6 341	5 345	593	383	2 112	-1 445	3 465	688	-1 610	2 829	11 891

Bron: NBB.

1 Kredietinstellingen, monetaire ICB's en monetaire autoriteiten.

2 Voortvloeiend uit andere dan interbancaire operaties.

3 De saldi van de financiële rekeningen van de binnenlandse sectoren stemmen niet overeen met het financieringsvermogen of de financieringsbehoeften zoals opgetekend in de reële rekeningen, dit vanwege de verschillen tussen het tijdstip waarop de transacties in de beide rekeningen worden geregistreerd, statistische aanpassingen en vergissingen en weglatingen.

TABEL 28 VORMING VAN FINANCIËLE ACTIVA DOOR EN NIEUWE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN VAN DE NIET-MONETAIRE FINANCIËLE INSTELLINGEN

(in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden		p.m. Uitstaand bedrag eind september 2018
										2017	2018	
Niet-monetaire beleggingsfondsen												
Vorming van financiële activa	-448	-4 178	-10 715	-1 910	10 059	13 281	7 275	8 353	20 848	7 131	-1 952	177 323
Deposito's	-3 331	-4 123	-2 134	-1 853	-1 203	180	613	-1 206	-341	-517	143	5 582
Schuldbewijzen	-40	45	-2 720	-3 628	780	148	1 306	-1 193	3 226	2 020	60	30 029
Aandelen en overige deelnemingen	3 348	-1 940	-4 723	3 634	640	4 893	-5 522	8 997	3 954	2 125	-1 728	59 990
Participaties in beleggingsfondsen	1 296	2 405	-333	1 076	9 980	7 679	11 673	2 130	14 533	3 258	-107	78 391
Andere activa ¹	-1 720	-565	-804	-1 139	-138	380	-794	-375	-524	245	-320	3 331
Nieuwe financiële verplichtingen	267	-4 337	-12 050	-1 688	11 693	13 382	7 157	8 517	21 004	7 277	-1 050	178 852
Deelbewijzen uitgegeven door:	-437	-3 798	-11 733	-1 552	10 941	12 953	6 957	7 938	21 273	6 859	-1 103	175 789
Obligatie-ICB's	1 447	-998	-1 011	761	1 448	1 381	3 514	-2 605	2 345	24	1 099	23 787
Aandelen-ICB's	3 873	-1 033	-4 152	4 129	1 814	3 453	-5 850	8 223	3 691	2 289	-2 082	46 005
Pensioenspaarfondsen	856	476	298	128	236	362	278	489	415	232	274	19 715
Andere ICB's	-6 612	-2 243	-6 869	-6 570	7 443	7 757	9 016	1 830	14 822	4 314	-394	86 282
Andere verplichtingen ¹	704	-539	-317	-136	753	429	200	579	-269	418	53	3 063
Financieel saldo	-715	159	1 335	-222	-1 635	-102	118	-164	-156	-145	-902	-1 529
Verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen												
Vorming van financiële activa	14 297	14 506	9 993	7 764	4 467	9 666	7 591	5 653	-656	-1 890	4 060	350 314
Chartaal geld en deposito's	-3 173	-1 069	2 680	-1 622	-907	1 230	124	-2 901	-864	-754	-675	9 836
Schuldbewijzen	17 399	16 446	7 290	4 776	-2 976	1 548	3 847	-1 637	-2 028	-3 989	-2 633	198 262
Leningen	768	366	482	4 350	4 063	2 732	1 932	3 180	-656	-51	2 725	30 317
Aandelen en overige deelnemingen	-1 725	-709	622	623	3 442	381	-3 130	-307	-1 929	-1 697	262	29 462
Participaties in beleggingsfondsen	814	-1 032	-2 999	136	1 992	3 457	1 900	5 630	4 329	3 700	4 296	68 378
Andere activa ¹	214	503	1 918	-499	-1 147	318	2 918	1 688	492	901	84	14 060
Nieuwe financiële verplichtingen	13 294	13 705	10 529	9 336	7 377	10 048	4 765	4 259	-292	-1 186	3 718	361 595
Voorzieningen levensverzekeringen en pensioenfondsen	5 332	6 392	3 160	4 237	7 228	9 085	5 508	4 780	1 424	1 202	2 950	123 596
Andere technische voorzieningen verzekeringen	6 955	7 618	4 030	5 494	-1 847	426	-2 293	-3 626	-830	-2 364	-1 526	170 108
Andere verplichtingen ¹	1 007	-305	3 340	-396	1 996	537	1 549	3 105	-886	-24	2 294	67 891
Financieel saldo	1 003	801	-537	-1 571	-2 910	-382	2 826	1 394	-364	-704	341	-11 280
Overige financiële instellingen²												
Vorming van financiële activa	61 784	-13 436	81 320	-62 513	23 487	-26 953	-28 401	-54 419	-78 702	-28 824	-11 576	663 046
Chartaal geld en deposito's	2 743	-8 004	2 887	1 548	4 234	5 218	-297	18 621	-26 513	-11 386	2 005	35 738
Schuldbewijzen	12 414	-9 346	-1 938	895	-7 425	2 568	1 070	1 297	-6 553	-1 585	-282	23 890
Leningen	42 934	-4 923	33 281	-44 439	20 884	-23 583	-36 569	-55 343	-40 010	-15 146	-21 002	344 610
Aandelen en overige deelnemingen	5 296	7 628	46 465	-18 969	1 208	-3 610	1 900	-19 869	-5 358	97	8 945	251 464
Andere activa ¹	-1 602	1 209	623	-1 548	4 586	-7 546	5 494	874	-269	-803	-1 242	7 344
Nieuwe financiële verplichtingen	69 914	-17 669	87 453	-56 469	16 094	-30 149	-34 055	-56 354	-79 898	-29 369	-14 214	674 425
Schuldbewijzen	24 644	6 548	12 463	1 134	-4 060	-9 482	-5 424	-4 129	321	9 851	-3 494	82 160
Leningen	11 440	-11 513	18 680	6 125	36 791	323	-11 693	3 065	-36 548	-17 379	-9 864	195 821
Aandelen en overige deelnemingen	37 922	-13 144	57 673	-62 133	-16 536	-21 861	-16 909	-54 777	-42 852	-21 480	-1 094	389 267
Andere verplichtingen ¹	-4 092	439	-1 362	-1 595	-101	871	-29	-514	-818	-361	238	7 176
Financieel saldo	-8 130	4 233	-6 134	-6 044	7 393	3 196	5 654	1 936	1 196	545	2 638	-11 379

Bronnen: BEAMA, Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen, FSMA, NBB.

1 Omvat de andere financiële instrumenten zoals gedefinieerd in het ESR 2010, bijvoorbeeld de financiële derivaten en transitorische posten.

2 Overige financiële intermediairs, financiële hulpbedrijven en financiële instellingen en kredietverstrekkers binnen concernverband.

TABEL 29 OVERZICHT VAN DE AAN HET TOEZICHT VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË ONDERWORPEN INSTELLINGEN¹
(eindeperiodegegevens)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Financiële holdings										
<i>Totaal</i>	6	6	7	7	7	6	7	6	5	6
Kredietinstellingen										
Kredietinstellingen naar Belgisch recht	48	48	47	42	39	37	37	34	34	32
In België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen die ressorteren onder een staat die geen lid is van de EER	9	9	9	9	10	10	10	8	8	8
In België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen die onder een andere lidstaat van de EER ressorteren	47	50	52	53	55	56	52	50	46	47
<i>Totaal kredietinstellingen</i>	104	107	108	104	104	103	99	92	88	87
Ingeschreven betalingsinstellingen naar Belgisch recht	0	1	9	9	11	15	17	21	24	22
Instellingen voor elektronisch geld naar Belgisch recht	4	6	6	6	10	10	10	8	8	7
<i>Totaal</i>	4	7	15	15	21	25	27	29	32	29
Vereffeningsinstellingen naar Belgisch recht²										
<i>Totaal</i>	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Kaartschema's										
<i>Totaal</i>	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Retailbetalingsystemen										
<i>Totaal</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verstrekkers van diensten inzake financieel berichtenverkeer										
<i>Totaal</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen										
Verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht	97	97	95	88	84	81	76	73	68	69
In België gevestigde bijkantoren van verzekeringsondernemingen die onder een andere lidstaat van de EER ressorteren	50	48	47	46	46	47	43	45	46	46
In België gevestigde bijkantoren van verzekeringsondernemingen die ressorteren onder een staat die geen lid is van de EER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Volgens specialisatie</i>										
Verzekeringsondernemingen Leven	29	28	26	24	23	23	21	22	20	16
Verzekeringsondernemingen Niet-leven	94	91	89	83	81	79	72	70	67	72
Gemengde verzekeringsondernemingen	23	24	25	25	24	24	24	24	25	24
Herverzekeringsondernemingen	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3
<i>Totaal verzekeringsondernemingen</i>	147	145	142	134	130	128	119	118	114	115
Vrije dienstverlening										
Kredietinstellingen	571	587	641	667	673	683	709	640	672	672
Verzekeringsondernemingen	873	893	915	942	933	950	970	999	917	1 095
<i>Totaal vrije dienstverlening</i>	1 444	1 480	1 556	1 609	1 606	1 631	1 679	1 639	1 589	1 767
Beursvennootschappen met vergunning in België³										
<i>Totaal</i>	23	23	23	21	20	20	20	20	19	17

Bron : NBB.

1 De nominatieve lijst van de aan het toezicht van de Bank onderworpen instellingen is te raadplegen op haar website www.nbb.be.

2 Met uitsluiting van de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen.

3 In het kader van de met de FSMA overeengekomen taakverdeling ziet de Bank bovendien toe op 14 bijkantoren van beleggingsondernemingen naar buitenlands recht uit landen van de EER.

TABEL 30 STRUCTUUR VAN DE BALANS VAN DE KREDIETINSTELLINGEN NAAR BELGISCH RECHT PER PRODUCT¹

(eindeperiodegegevens, op geconsolideerde basis, in € miljard)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	September 2018
Activa										
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	156,1	195,8	174,3	130,4	117,7	91,0	82,2	76,4	67,2	58,0
Leningen en voorschotten aan andere instellingen dan kredietinstellingen . . .	536,5	506,6	509,4	504,7	518,1	538,6	547,2	565,9	590,2	609,9
Schuldinstrumenten	264,7	231,9	212,0	193,3	181,9	194,8	175,1	167,3	142,7	134,4
Eigenvermogensinstrumenten	8,8	5,8	4,7	6,3	4,1	6,1	7,2	4,6	4,3	4,5
Derivaten	135,1	133,2	167,0	120,3	64,9	83,3	62,5	59,0	44,1	36,5
Andere activa	89,3	77,7	79,8	93,7	73,9	82,5	96,1	148,7	145,2	195,3
Totaal activa	1 190,5	1 151,1	1 147,3	1 048,7	960,6	996,3	970,3	1 021,9	993,8	1 038,6
Passiva										
Schulden bij kredietinstellingen	167,6	177,2	128,5	115,0	103,0	90,8	82,4	105,2	89,4	112,5
Deposito's ²	541,8	511,4	513,9	508,9	525,4	566,5	591,6	595,0	613,1	637,2
<i>p.m. Gereguleerde spaardeposito's²</i>	<i>163,5</i>	<i>186,4</i>	<i>183,7</i>	<i>198,0</i>	<i>201,5</i>	<i>198,2</i>	<i>223,1</i>	<i>232,9</i>	<i>233,8</i>	<i>240,3</i>
Obligaties en andere schuldbewijzen	150,0	125,3	101,3	111,5	96,6	92,6	88,1	94,9	95,4	90,5
Derivaten	147,8	148,5	184,4	131,9	72,5	96,3	71,6	67,5	48,8	43,7
Achtergestelde verplichtingen	30,2	29,4	26,4	20,3	17,8	13,9	14,1	14,9	14,4	13,4
Andere passiva	99,4	102,1	140,2	100,7	83,9	70,2	56,6	72,3	57,7	64,7
Eigen vermogen en minderheidsbelang	53,7	57,2	52,8	60,4	61,4	66,0	65,8	72,1	75,0	76,6
Totaal passiva	1 190,5	1 151,1	1 147,3	1 048,7	960,6	996,3	970,3	1 021,9	993,8	1 038,6

Bron : NBB.

1 Gegevens opgesteld volgens de IAS/IFRS-normen.

2 Deposito's gewaardeerd tegen kostprijs.

TABEL 31 BASISCOMPONENTEN VAN DE RESULTATENREKENING VAN DE KREDIETINSTELLINGEN NAAR BELGISCH RECHT¹
(gegevens op geconsolideerde basis, in € miljard)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden	
										2017	2018
Nettorenteresultaat	14,9	13,8	14,0	13,6	13,3	14,5	14,9	14,8	14,1	10,7	10,8
Niet-nettorenteresultaten	3,3	5,6	4,7	4,5	7,0	6,2	7,2	7,6	8,9	7,2	6,2
<i>Inkomsten uit commissies</i>	5,0	4,3	4,4	4,5	5,0	5,3	5,9	5,6	5,6	4,6	4,3
<i>Gerealiseerde winsten en verliezen opactiva</i>	-2,7	0,0	-0,8	0,0	0,8	-0,1	1,2	1,5	0,9	0,6	1,3
<i>Andere</i>	1,0	1,3	1,2	0,0	1,3	0,9	0,1	0,5	2,5	2,0	0,7
Bankprovenu	18,2	19,3	18,7	18,1	20,3	20,7	22,0	22,4	23,0	17,9	17,0
Bedrijfskosten (-)	14,0	12,5	12,3	13,0	12,4	12,7	12,9	13,1	13,4	10,5	10,6
<i>Personeelsuitgaven</i>	7,3	6,6	6,6	6,9	6,5	6,5	6,6	6,5	6,7	5,1	5,1
Waardeverminderingen en voorzieningen (-)	7,4	1,8	5,0	2,6	3,0	1,3	1,3	1,7	0,7	0,5	0,2
Andere inkomsten en belastinglasten (-inkomsten) op het resultaat	1,9	0,5	-1,0	-0,8	-1,6	-2,2	-1,7	-1,8	-3,0	-2,0	-1,7
Nettowinst of -verlies	-1,2	5,6	0,4	1,6	3,3	4,5	6,1	5,7	5,9	4,9	4,5
<i>Rendement op gemiddelde activa (in %)</i>	-0,1	0,5	0,0	0,1	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6
<i>Rendement van het gemiddeld eigen vermogen (in %)</i>	-2,6	10,5	0,7	3,0	5,9	7,7	10,1	9,3	8,9	9,8	8,6
<i>Kosten- en inkomstenverhouding (in %)</i>	76,9	64,5	65,8	72,1	60,8	61,2	58,6	58,4	58,2	58,8	62,4
<i>Common equity Tier I ratio (in %)</i>	-	-	-	-	-	14,7	15,4	15,8	16,2	15,7	15,5

Bron : NBB.

¹ Gegevens opgesteld volgens de IAS/IFRS-normen.

TABEL 32 BELANGRIJKSTE COMPONENTEN VAN DE BALANS VAN DE VERZEKERINGSONDERNEMINGEN

(eindeperiodegegevens in marktwaarde, op vennootschappelijke basis, in € miljard)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²	2017 ²	September 2018 ²
Activa										
Beleggingen	214,9	229,5	233,8	242,1	249,6	258,3	259,7	304,1	302,0	306,8
<i>Totaal van de activiteiten met uitzondering van tak 23</i>	<i>195,8</i>	<i>209,9</i>	<i>215,2</i>	<i>218,4</i>	<i>223,5</i>	<i>229,6</i>	<i>229,2</i>	<i>272,3</i>	<i>266,2</i>	<i>269,3</i>
Aandelen ¹	11,4	11,9	9,6	9,3	11,6	12,6	13,3	23,6	24,0	24,2
Obligaties	151,5	165,9	172,0	173,3	171,7	173,8	171,1	204,9	198,3	192,4
Vastgoed	3,1	3,0	3,2	3,4	3,2	3,1	3,0	7,8	7,5	7,8
Beleggingen in verbonden ondernemingen	16,9	16,8	15,5	15,7	16,6	18,3	18,6	5,9	5,6	11,6
Hypothecaire leningen en andere	13,0	12,3	14,9	16,8	20,3	21,8	23,2	30,1	30,8	33,2
Tak 23	19,1	19,5	18,6	23,7	26,2	28,7	30,4	31,8	35,8	37,5
Aandelen ¹	14,9	15,2	14,6	13,7	14,7	16,3	18,5	27,9	31,6	33,1
Obligaties	3,9	4,1	3,6	9,1	10,7	11,6	10,9	0,8	1,0	1,3
Andere	0,3	0,2	0,4	0,8	0,7	0,9	1,0	3,1	3,2	3,1
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	6,6	6,8	7,2	7,4	6,1	6,9	9,4	6,6	5,7	5,7
Vorderingen en andere activa	12,9	12,0	15,6	15,1	15,0	15,6	17,0	15,8	13,6	13,3
Totaal activa	234,4	248,5	256,6	264,5	270,7	280,8	286,0	326,5	321,3	325,7
Passiva										
Eigen vermogen	14,5	14,6	13,7	13,7	13,7	14,9	14,1	30,9	31,8	38,3
Technische voorzieningen	198,5	210,9	218,3	226,6	231,6	240,1	242,5	263,5	260,8	256,3
Levensverzekering (met uitzondering van tak 23)	149,2	160,4	167,7	170,9	172,6	175,4	175,3	212,6	206,2	199,7
Tak 23	19,2	19,6	18,6	23,7	26,2	28,7	30,5	31,2	35,0	36,7
Niet-levensverzekering	24,2	24,9	25,9	25,4	25,8	28,1	28,5	19,7	19,6	19,9
Andere voorzieningen	5,9	6,0	6,0	6,6	7,0	7,9	8,3	0,0	0,0	0,0
Deposito's ontvangen van herverzekeraars	4,7	4,9	5,1	5,2	4,3	3,9	6,4	4,8	3,7	4,0
Schulden	14,3	15,4	16,7	16,3	18,6	19,0	20,5	19,6	18,8	19,9
Andere passiva	2,5	2,7	2,8	2,7	2,5	2,9	2,6	7,7	6,1	7,1
Totaal passiva	234,4	248,5	256,6	264,5	270,7	280,8	286,0	326,5	321,3	325,7

Bron : NBB.

1 Inclusief aandelen in instellingen voor collectieve belegging.

2 Op kwartaalbasis, tegen marktwaarde, nieuwe Solvency II-rapportage.

TABEL 33 RESULTATENREKENING VAN DE VERZEKERINGSONDERNEMINGEN
(gegevens op vennootschappelijke basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden ¹	
										2017	2018
Technische rekening levensverzekeringen											
Netto verdiende premies	18,6	18,9	18,4	20,7	15,9	16,0	15,1	14,6	14,4	10,1	11,4
Individueel takken 21, 22 en 26	12,2	12,5	11,7	11,2	8,1	8,8	7,3	7,7	6,2	n.	n.
Groep takken 21 en 22	4,6	4,6	4,6	5,0	5,4	4,9	5,0	4,9	5,1	n.	n.
Tak 23	1,7	2,0	2,1	4,8	2,7	2,5	3,0	2,2	3,2	1,9	2,7
Betaalde schadebedragen (-)	13,5	12,7	15,5	18,4	18,3	18,1	19,7	18,9	17,6	13,4	13,1
Wijziging in de technische voorzieningen (-)	11,5	11,8	6,1	9,0	4,2	5,6	2,2	1,4	1,3	0,2	0,1
Premies na verzekeringskosten	-6,5	-5,5	-3,2	-6,6	-6,6	-7,7	-6,7	-5,7	-4,4	-3,6	-1,8
Netto operationele kosten (-)	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,6	1,7	1,6	1,7	1,5	1,4
Resultaat van de verzekeringsactiviteiten vóór inkomen uit beleggingen	-8,0	-7,1	-4,8	-8,3	-8,2	-9,3	-8,4	-7,3	-6,1	-5,1	-3,3
Netto-inkomen uit beleggingen	8,8	7,8	4,0	9,5	8,9	10,0	8,6	8,4	7,6	n.	n.
Technisch resultaat levensverzekeringen	0,7	0,8	-0,7	1,3	0,6	0,7	0,2	1,1	1,4	n.	n.
Technische rekening niet-levensverzekeringen											
Netto verdiende premies	9,2	9,5	10,4	10,8	11,1	12,3	12,7	12,7	12,7	8,9	8,9
Betaalde schadebedragen (-)	6,6	6,8	7,2	7,2	7,3	8,1	8,0	8,3	7,8	4,8	5,1
Wijziging in de technische voorzieningen (-)	0,4	0,4	0,1	0,6	0,7	0,5	0,7	0,5	0,6	0,0	0,0
Premies na verzekeringskosten	2,2	2,3	3,0	3,0	3,2	3,8	4,0	4,0	4,3	4,1	3,9
Netto operationele kosten (-)	2,6	2,7	3,0	3,1	3,2	3,6	3,7	3,8	3,9	3,6	3,5
Resultaat van de verzekeringsactiviteiten vóór inkomen uit beleggingen	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	0,2	0,3	0,2	0,4	0,5	0,3
Netto-inkomen uit beleggingen	1,0	1,1	0,9	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2	n.	n.
Technisch resultaat niet-levensverzekeringen	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2	1,5	1,6	1,4	1,6	n.	n.
Niet-technische rekening											
Totaal technisch resultaat leven en niet-leven	1,4	1,5	0,2	2,3	1,8	2,1	1,7	2,5	3,0	n.	n.
Overig netto-inkomen uit beleggingen	-0,7	0,2	-0,9	0,9	0,3	0,4	0,3	-0,2	0,2	n.	n.
Overige resultaten	0,2	-0,3	-0,2	-0,7	-0,7	-1,2	-0,9	-1,0	-1,1	n.	n.
Nettoresultaat van het boekjaar	0,9	1,4	-0,9	2,4	1,4	1,3	1,2	1,3	2,1	n.	n.
<i>p.m. Rendement van het eigen vermogen (in %)</i>	6,3	9,9	-6,7	17,8	10,2	8,8	8,2	9,8	16,6	n.	n.
<i>p.m. Gecombineerde ratio niet-leven (in %)</i>	103,8	104,5	99,6	100,9	100,6	98,5	97,7	98,9	97,1	94,9	96,7

Bron : NBB.

¹ Beperkte inlichtingen onder Solvency II.

TABEL 34 NETTO-UITGIFTEN VAN EFFECTEN¹ DOOR DE FINANCIËLE INSTELLINGEN², DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN EN DE OVERHEID
(in € miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Eerste negen maanden		<i>p.m.</i> Uitstaand bedrag eind september 2018
										2017	2018	
Schuldbewijzen	91 412	9 096	26 247	15 900	3 674	7 005	17 312	39 649	7 339	22 979	4 298	705 611
Financiële instellingen en niet-financiële ondernemingen	77 296	-11 648	6 840	8 434	-2 007	-2 081	6 519	23 008	2 127	11 697	-5 783	239 380
Effecten op ten hoogste een jaar	12 355	-8 246	-3 828	7 952	-2 414	4 274	5 273	9 448	7 083	3 640	-11 815	40 747
Effecten op meer dan een jaar	64 941	-3 402	10 668	483	408	-6 355	1 245	13 560	-4 956	8 057	6 032	198 633
Overheid	14 116	20 744	19 408	7 466	5 681	9 086	10 793	16 641	5 212	11 282	10 081	466 231
Effecten op ten hoogste een jaar	-9 907	2 104	443	-10 111	-7 237	1 304	-1 603	388	258	14 392	9 658	39 915
Effecten op meer dan een jaar	24 022	18 640	18 965	17 576	12 918	7 782	12 395	16 253	4 954	-3 109	423	426 316
Aandelen	48 874	53 960	79 489	-72 273	-37 609	6 188	-16 802	-29 243	-56 253	-31 956	-3 348	1 530 357
Genoteerde aandelen	2 965	720	-3 994	3 041	2 997	1 777	4 721	27 484	3 245	2 637	-1 334	348 535
Niet-genoteerde aandelen en overige deelnemingen	45 909	53 240	83 483	-75 314	-40 605	4 411	-21 524	-56 727	-59 498	-34 594	-2 014	1 181 823
<i>p.m. Beroep op de effectenmarkt door de financiële instellingen en de niet-financiële ondernemingen . . . . .</i>	<i>126 170</i>	<i>42 312</i>	<i>86 329</i>	<i>-63 839</i>	<i>-39 615</i>	<i>4 107</i>	<i>-10 283</i>	<i>-6 236</i>	<i>-54 126</i>	<i>-20 259</i>	<i>-9 131</i>	<i>1 769 524</i>

Bronnen: Euronext Brussels, FSMA, NBB.
 1 Behalve derivaten en deelbewijzen van ICB's.
 2 Behalve de NBB.

TABEL 35 RENTETARIEVEN
(einde kwartaal, in % per jaar)

	Rente op de interbancaire markte		Rendementspercentage op de Belgische secundaire markt voor de door de Belgische overheid uitgegeven effecten				
	Daggeld ¹	Driemaands ²	Driemaands schatkistcertificaten	Lineaire obligaties (OLO's)			Tienjaars referentie-OLO
				Op één jaar	Op twee jaar	Op vijf jaar	
2014 K1	0,69	0,31	0,19	0,20	0,29	0,98	2,18
K2	0,34	0,21	0,00	0,05	0,10	0,58	1,71
K3	0,20	0,08	-0,04	-0,05	-0,04	0,28	1,25
K4	0,14	0,08	-0,07	-0,06	-0,06	0,15	0,82
2015 K1	0,05	0,02	-0,19	-0,17	-0,15	-0,03	0,48
K2	-0,06	-0,01	-0,20	-0,16	-0,13	0,29	1,24
K3	-0,12	-0,04	-0,25	-0,20	-0,18	0,11	0,92
K4	-0,13	-0,13	-0,42	-0,36	-0,32	0,07	0,97
2016 K1	-0,30	-0,24	-0,43	-0,43	-0,42	-0,24	0,50
K2	-0,29	-0,29	-0,64	-0,58	-0,57	-0,40	0,28
K3	-0,33	-0,30	-0,85	-0,63	-0,62	-0,50	0,12
K4	-0,33	-0,32	-0,85	-0,71	-0,66	-0,37	0,52
2017 K1	-0,36	-0,33	-0,66	-0,59	-0,55	-0,19	0,83
K2	-0,35	-0,33	-0,65	-0,57	-0,50	-0,12	0,77
K3	-0,35	-0,33	-0,64	-0,58	-0,56	-0,22	0,73
K4	-0,35	-0,33	-0,77	-0,63	-0,53	-0,11	0,62
2018 K1	-0,35	-0,33	-0,61	-0,55	-0,49	-0,03	0,77
K2	-0,36	-0,32	-0,61	-0,55	-0,54	-0,15	0,73
K3	-0,35	-0,32	-0,58	-0,54	-0,44	0,04	0,85
K4	-0,36	-0,31	-0,90	-0,57	-0,50	-0,03	0,77

Bronnen: ECB, NBB.

1 Gewogen gemiddelde rente op de interbancaire markt van het eurogebied voor in euro luidende blanco (d.w.z. zonder effectenwaarborg) dagtransacties (Eonia).

2 Gemiddeld rentetarief geafficheerd op de interbancaire markt van het eurogebied voor in euro luidende driemaands blancotransacties (Euribor).